БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Һурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОИ БА ГОРОДСКОИ КОМИТЕДУУДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 108 (6037) МАЙН 30 ВТОРНИК 1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

Партийна һуралсалай жэлые эмхитэйгээр үнгэргэхэ

Ленин — Сталинай парти болбол коммунистнуудые марксистско-ленинскэ үзэл бодолоор хүмүүжүүлхэ ябадалда ходоо тон ехээр анхаралаа хандуулдаг. Юуб гэхэдэ, «тэрэнэй ба партиина худалмэриин ямаршье һалбарини худэлмэрилэгшэдэй политическэ хүмүжэ ба марксистско-ленинскэ ушар мэдэрэлынь үндэр дээрэ байха бүри, худалмэриин өөрөө үндэр дээрэ ба улам ехэ үрэтэй, худалмэриинь үрэнүүд улам ехэ ашаг туһатай байха байна» (Сталин).

Үргэн ниитэ ажалшад марксизм-ленинизмые үдэр эрэхэ бүри улам гүнзэгыгөөр шудалжа, практическэ худалмэридөө хүтэлбэри болгоно.

Коммунистнууд ба партиинабшэ большевигүүд политһургуулинуудта, кружогуудта, болон бэеэ даагаад һуража, большевизмын түүхэ ба теориые шудална, идейно-теоретическэ хэмжээгээ дээшэлүүлнэ.

Партиина гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай жэл дүүрэхэнь дүтэлжэ байна. Манай республикын политһургуулинуудта болон кружогуудта дүнгэй занятинууд, марксизм-ленинизмые өөһэдөө шудалагшадай теоретическэ хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ байна. Дүнгэй занятинууд хадаа марксизм-ленинизмые шудалхын тулада коммунистнуудай худалмэрилһэнэй урэ дүн гаргаха байна.

Коммунистнуудые политическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партиина организацинууд нилээд һайжаруулаа, үзэһэн материалаа политһургуулинуудай кружогуудай һурагшадай гүнзэгыгөөр шудалжа байһаниие, идейнэ талаараа тэдэнэй нилээд ургажа байһаниие дүнгэй түрүүшын занятинууд харуулна. Мухаршэбээрэй аймагай Подлопатка тосхоной, паровозо-вагонно заводой булад шудалагын цехын парторганизацинуудта партиин түүхэ шудалдаг кружогуудай һурагшад программын материалаа һайнаар шудалһанаа, политическэ гүнзэгы эрдэмтэй болоһоноо харуулба гэжэ манай рабкорнууд ба селькорнууд мэдээсэнэ.

Хүдөө нютагуудта олонхи политһургуулинууд ба кружогууд жэлэйнгээ һуралсалай программые эхэ һарада дүүргэбэ. Городуудта политһургуулинууд ба кружогууд программын материалаа июнь һарада үзэжэ дүүргэхэ арга боломжотой байһаниинь һуралсалай абаса дээрэнэ харагдана.

Партиина организацинууд хадаа партиина һуралсалай жэлые эмхитэй һайнаар дүүргэхэ уялгатай. Партиина организацинууд һуралсалай программа дүүргэхэ болзорнуудые тоогоохоодо политһургуули бүхэнэй, кружок бүхэнэй бодото условинуудые ба арга боломжонуудые хараадаа абаха, тэдэндэ дифференцированнаар хандаха ёһотой. Ямар политһургуулинууд ба кружогууд һуралсалайнгаа программые мүнөө жэлдэ дүүргэжэ шадаха байнаб, ямар политһургуулинууд ба кружогууд һуралсалаа ерэхэ жэлдэ үргэлжэлүүлэхэ һаань дээрэ байнаб — энээн тухай тодо һайнаар мэдэхэ хэрэгтэй.

Программна материалаа һурагшадай гүнзэгыгөөр шудалха ябадалда партиина организацинуудай гол анхарал хандуулагдаха ёһотой. Һуралсалайнгаа материалые һурагша бүхэнэй ба али зэргэ гүнзэгы һайнаар шудалһаниие элеэр мэдэхэ гэбэл парторганизацинуудта тон шухала. Тиимэ дээрэһээ, политһургуулинуудта ба кружогуудта дүнгэй заняти үнгэргэхэдөө, пропагандист хадаа һурагшадтай юрын хөөрэлдөө хэжэ, марксизм-ленинизмые өөһэдөө шудалагшадтай — групповой ба индивидуальна теоретическэ хөөрэлдөө хэжэ үнгэргэхэ байна.

Занятинуудай идейнэ хэмжээе доошолуулжа ябаһые болохогүй гэжэ партиин Центральна Комитет нэгэнтэбшэ заахан байха юм. Тиимэһээ һуралсалай темнүүде дэмы хоолоор түргэдхэжэ, яаруулжа болохогүй байна. Юуб гэбэл, «марксистско-ленинскэ теориие шудалха гэшэ — тэрэнэй хамаг формулонууд ба тобшололнуудые сээжэлдэхэ, эдэ формулонууд ба тобшололнуудай үзэг бүридөө шүүрэлдэхэ ушар огто болоногүй...

Марксистско-ленинскэ теориие шудалха гэшэ — энэ теориин гол удхые ойлгожо абаха ба пролетариадай ангиин тэмсэлэй олон ондоо ушарбайдалнуудта революционно хүтэлэлэнэй практическа асуудалнуудые шиидхэхэдээ энэ теориие хэрэглэжэ һураха ябадал болоно», — гэжэ нүхэр Сталин һургадаг. Иимэһээ һуралсалай жэлые эмхитэйгээр үнгэргэхэ ябадал түйлааа зууран, партиина организацинуудай болон партиина гэгээрэлые хүтэлбэрилхэ ябадалаа һуларуулахагүй, харин улам шангадхаха ёһотой.

Һуралсалайнгаа энэ жэлэй дүнгүүдые гаргаад, партиина организацинууд болбол һуралсалай шинэ жэлдэ дары бэлдэжэ эхилхэ ёһотой. Тэдэнэр хадаа коммунистнуудай эрдэм мэдэрэлые ба хүсэлэнгые хараадаа абажа, шэнэ жэлдэ һураха политическэ һуралсалай формые тодорхойлжо үгэхэ уялгатай байна.

Партиина организацинууд болбол мүн лэ комсомолецуудай политическэ һуралсалай жэлые эмхитэйгээр үнгэргэхэдэнь комсомольско организацинуудта шухала туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй.

Партиина гэгээрэлэй системэдэхи һуралсалай жэлые дүүргэлгэ хадаа кружок бүхэнэй, политһургуули бүхэнэй худалмэриин харюусалгатай үе мүн. Һуралсалай жэлые эмхитэйгээр дүүргэхын тула политическэ һуралсалай шанарые улам һайжаруулха, партиина һурагшадай түсэбүүдые дүүргэхэ ба дүнгэй занятинуудые үндэр дээрэ хэмжээндэ үнгэргэхэ гэшэ — партиина организацинуудай гол шухала зорилго мүн.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ

Депутадууд

Золто ажалай
Солото мэргэн мастернууд
Эрдэмтэд, малшад
Заводой түрүүшүүл — депутадууд,
Дурлал габьяада
Дуудан мандаһан Москвада,
Баатар оронойнгоо
Баян хизаарнуудһаа хамтархань.

Түрэл арадайнгаа
Түрүүшын инаг депутат,
Агуу Сталин
Альгаа ташан зогсохол.
Ород, белорусс,
Бурят хэлэнүүдээр, депутадууд,
— Манай Сталин
Мандаг! — гэжэ уряалхал.

Дэлхэйн эгээл
Гэрэлтэ һайхан трибунһаа
Дэлгэр баярай
Омогой үгэнүүд зэдэлхэл,
Депутат бүхэнэй
Дэлгээн дурадхаһан үгэнүүдые
Далита радио
Дэлхэй дүүрэн тараахал.

Уолл—стридэй
Заналта шиидамда һаатангүй,
Океанай саадаха
Хүдэлмэришэд шагнан баясахал,
Испаниин малшад,
Франциин үнэн патриодууд
Илалтата Москвагай
Баһрые шагнан зоригжохол.

Таанадые һунгаһан
Һунгагша бүхэн хажуудатнаа,
Танайнгаа ажалые
Дэмжэн һайшаан һуулсахал,
Эгээл һайхан
Үнэнтэ түрүү һаналые,
Хүсэдөөр бэелүүлэн
Дүүрэнээр дүүргэн ажаллыт!

Тандаа арадууд
Ехэ хэрэгые найдажа,
Танайнгаа түлөө
Голосуудаа бултаараа үгөө.
Сохомоор бэелүүлэгты,
Советскэ арадайнгаа найдалые
Арад зонойнгоо
Аруун жаргалые арбидхагты!

„Эхэ-герой" гэһэн орден барюулагдаба

Майн 24-дэ БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь нүхэр В. Л. Островская СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнһөө Прибайкальска аймагай «Путь социализма» колхозой гэшүүн Д. С. Седуновада «Эхэ-герой» гэжэ орден барюулба.

Арбан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн Дарья Степановнагай бүлэ ашанартаа 38 хүн болоно.

Хабарай тарилга

Механизаторнуудуундэр ургасын түлөө тэмсэнэ

Ехэ-Кударын МТС-эй механизаторнууд хабарай полевой худалмэриндэ эрхимээр бэлэдхэһэн, тракторнууд ба прицепной машина зэбсэгүүдые һайн шанартайгаар, хаһа соонь заһабарилһан байгаа.

Хабарай полевой худалмэриин эхилхэдэ тус МТС-эй механизаторнууд энэ худалмэриие түрүүшын үдэрһөө үргэн далайсатайгаар ябуулжа эхилээ һэн. Тракторист бүхэн газараа үндэр шанартайгаар, агротехническэ эрхим болзор соо хахалһан, элдүүрилхын түлөө, МТС-эйнгээ колхозуудтай батлаһан договорнуудые нэрэтэй хүндэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсээ.

Тэдэнэй эршэтэ ажал миил-хосоорогүй. Майн 20 болотор тус МТС зөөлэн хахалалгада оруулан, 10205 гектар газар гэхэ гү, али трактор бүрөөр 130 гектар газар элдүүрилһэн байна.

МТС-эй тракторна паркнёдондонойхидо орходоо һурагүй һайнаар худалмэрилнэ. Бригаданууд ба тракторнистнуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Нүхэр Горюновой уряагаар эндэхи тракторна бригаданууд «газартаряалангай үндэр культурын бригада» гэһэн нэрэдэгдэхэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ.

В. Капустинай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада иланга һайн амжалта туйлажа, социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлэн, МТС-эйнгээ дамжуулгын Улаан тугые барижа ябана. Тус бригада условно трактор бүрөөр зөөлэн хахалалгада оруулан, 196 гектар газар элдүүрилһэн байна юм. Энэ бригадын тракторист Г. Кузьмин халаанайнгаа нормые ходоодо үлүүлэн дүүргэдэг, горючи алмадаг байна. Мүн тракторист Степанов һайнаар худалмэрилнэ. Тэрэшэлэн № 9 тракторна бригада (бригадирынь С. Афанасьев) ажалаа эрхим жэшээ харуулна. Энэ бригада условно трактор бүхөөнөөр 175 гектар газар элдүүрилээ. Часовой графигаар худалмэрилһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ эрид дээшэлнэ. Часовой графига орһоной худалмэриин үдэр тракторнистнууд А. Максимов НАТИ трактораар халаан соо 8,74 гектар (нормонь 6,9 гектар хахалжа, 13 килограмм горючи алмаһан, В. Афанасьев 10,82 гектар хахалха зуура 29 килограмм горючи алмаһан байха юм.

МТС-эй мүн бусадшье механизаторнууд һайнаар ажаллана. Жэшээлхэдэ, тракторист И. Афанасьев полевой худалмэриин эхилһэнһээ хойшо НАТИ трактораараа 341 гектар газар элдүүрилһэн ба 236 килограмм горючи алмаһан байна. Тиихэдэ ЧТЗ-е жолоодогшод П. Жарников, С. Жарников гэгшэд 470—470 гектар газар элдүүрилээ.

Бригадануудай хоорондохи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд саг үргэлжэ гаргагдажа байдаг. МТС-эй замполит нүхэр Михеевэй хүтэлбэреэр партиина организаци болбол бюллетеньнүүдые гаргадаг. Тэдээн дээрэнь социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд, бригаданууд эзэлһэн һуурин, хэһэн худалмэри ба алмаһан горючинь хэмжээ гэхэ мэтэ бүрин бэшэгдэдэг юм. Бригада бүхэнэй үдэр бүхэнэй худалмэриин дүнгүүд показателиин доска дээрэ тахалгараагүй бэшэгдэдэг байна.

А. Шатуев.

Селендумын МТС-эй Михаил Ковалев скиин хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын тракторнистнууд часай графигаар худалмэрилжэ, Лидия Корабельниковагай жэшээгээр горючи ба түрхихэ тоһо ехээр алмана. Нёдондо прицепщигүүдээр худалмэрилһэн залуу тракторнистнууд Б. Жамбалов, С. Цыбикдашиев гэгшэд халааанайнгаа даалгабарие 200 — 250 процент дүүргэжэ зуураа нилээд ехэ хэмжээнэй горючи ба түрхихэ тоһо алмаһан байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу тракторнистнууд Б. Жамбалов, С. Цыбикдашиев.
О. Васильевай фото.

Комсомолец Дубшановай бригадада

Хабарай полевой худалмэриин эхилһэнһээ хойшо комсомолец Дубшановай хүтэлбэрилдэг Хэжэнгын МТС-эй № 6 тракторна бригада эршэмтэйгээр худалмэрилжэ, бригаданууд хоорондохи социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуурииие эзэлэн ябана.

Тус бригадын 3 тракторнууд намар-убэлэй үедэ һайнаар заһабарилагдаһанай ашаар мүнөө нэгэшье һаатангүй худалмэрилнэ. Бригадын эрхим трактористнууд Р. Хахимов, С. Аюржанаева, Ц. Тарбаев гэгшэд СХТЗ трактораар 4,20 гектарай оронда халаан соо 6—6 гектар хахалдаг. Мүн НАТИ трактор жолоодогшо Шойдоров 6,70 гектар нормотой байгаа һаа, халаан соогоо 8 га хүртэр хахалдаг юм.

—Манай бригадын гэшүүд часай графигые ниитаар сахин ажаллаһанай ашаар нормонуудаа ходоодо үлүүлэн дүүргэнэ. Бидэнэр түрүү һуурин түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байнабди, — гэжэ бригадир Дубшанов хөөрэнэ.

№ 6 бригада тарилгые түргэн темпээр ябуулхатаяа нэгэн доро, агротехническэ заабаринуудые нарийнаар сахидаг. Мүн сезоной эхилһээр 500 килограмм горючи алмаһан байна.

Ажалай эрхим жэшээ харуулһан бригадын бригадир, комсомолец Дубшанов МТС доторо хүндэтэй болонхой.

А. Жамбалдоржиев.

Голодһо гаргагшад хэһээгдэбэ

Чапаевай нэрэмжэтэ, «Красный партизан» колхозуудай полинууд дээгүүр худалмэрилдэг Хоринин МТС-эй № 2 ба № 7 тракторна бригаданууд предплужникгүйгөөр газар хахалжа, худалмэридөө голодһо гаргадаг байба. Хоринин аймагай хүдөө ажахын таһагай главна агроном нүхэр Мишинскийэдэ бригаданууд хэһэн худалмэриие муу шанартайдатооложо, голодһо гаргаба.

Тиигээд, № 2 ба № 7 бригаданууд бригадирнууд Вельдавский, Ильин гэгшэд голодһо гаргаһанай түлөө хэһээгдэжэ, яла түлэбэ. Мүнөө эдэ бригаданууд, мүн МТС-эй ондоошье тракторнистнууд шанарай түлөө шангаар тэмсэдэг болоо.

Б. Намжилон.

Тарягаа малдаа гэшхүүлнэ

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз тарилгые һайнаар харуулха хэмжээ абаадүй байһаар. Тэрэнэй эсэстэ энэ колхозой тарилга дээгүүр хони, ямаад олоороо бэлшэжэ, ургажа байһан тарияе муудуулжа байна.

Теэд, тус колхозой правлени үни хада ганса харуулшание томилһоороол хизаарлаад, тэрэнэй худалмэриинешье шалганагүй.

Ц. Буянтуев.

Московско студентнүүдэй научна зохёолнуудые харалга

ВЛКСМ-эй Московско городской комитет ба дээдэ һургуулиин болон научна эмхи зургаануудай худалмэрилэгшэдэй профсоюзай областной комитет столицын ВУЗ-удай студентнүүдэй научна зохёолнуудые харалгын дүнгүүдтэ зорюулагдаһан суглаа зарлаба. Союзудай Байшангай колонно зал соо дээдэ һургуулинуудай студентнүүд, профессорнууд ба багшанар суглараа.

Харалгые эмхидхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. А. Кузнецов элидхэл хэбэ. Мүнөө Москвада студенческэ научна 68 обществонууд ба 1400 кружогууд тоолохдоно гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Тэдээндэ 24 мянган студентнүүд ажаллана. Харалгын урда тэд конференци нүүд боложо, тэдээн дээрэ 3000 гаран элидхэлнүүд зубшэн хэлэлсээ. Тэдэ зохёолнуудай олонхинь предприятинуудай коллективүүдтэй хамтаран хэгдэһэн ба арадай ажахын шухала асуудалнуудта зорюулагдаһан байна.

Научна эрхим зохёолнуудай авторнууд-студентнүүдые шагнаха тухай СССР-эй дээдэ эрдэмэй министерствын приказ түс суглаан дээрэ соносхогдоо. Харалгын үедэ уншагдаһан эгээн үнэтэ элидхэлнүүдые хэблэхэ ба студенческэ научна обществонуудай дүй дүршэлые хоорондын абалсуулха ябадал эмхидхэхые комсомольско ба профсоюзна организацинуудта дурадхагдаба.

Хүдөө ажахын шэнэ машинанууд

Коломыйска хүдөө ажахын машина бүтээлгын заводой коллектив СССР-эй Верховно Соведэй болохоёо байгаа сессие нэрэтэй түрэтэйгөөр угтан, хахад жэлэйнгээ программые дүүргэбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ шэнэ янзын продукци бүтээн гаргажа эхилбэ. Малажалай фермэнүүдтэ шухала хэрэгтэй тэжээлгэшэ машинануудые бүтээбэ. Тэдэ машинанууд бүдүүн эшэтэй ургамалнуудые, тэрэшэлэн солоомо болон үбһэ хэршэжэ ябадалда хэрэглэгдэнэ.

Графигаа уридлахын түлөө

Урал һаарал болоһон паровоз уухилһаар депоһоо гаража, эрид омогоор хуугайлаад, зогсобо. Паровозой хонгёо шанга хуугайлгын эрилтые юрын хүнүүд ойлгодоггүй байха. Мүнөөхи паровозой хуугайлгань: «составаа абаха ошобоб, зам бэлдэхэ!» гэһэн сигнал байба.

Паровозой «хүсэлые» ойлгоһон стрелочник наранда ялараһан аниин захаар шамдуухан алхалба: Стрелкэеэ эрьюулжэ паровозые зам руу гаргаба: Паровоз ашаанай ута состав шагтагалба:

—Замдаа бэлэмди,—гэжэ машинист Мараховский бригадынгаа гэшүүдтэ баяртайгаар хэлэнэ...

Айхабтар ута составые зүдхэһэн паровоз шугам сэхэ замаар гүйжэл, гүйжэл ябана.

—Евсей, топкоёо һайнаар хара. Уһанайнь нюруу хэр бэ?—гэһэн машинистын дуун ходо ходо дуулдана.

—Михаил Филиппович, нарин хёрхоор харанабди. Энэмнай СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин хүндэлэлдэ зорюулагдаһан хадаа юрын рейс бэшэ гээшэ. Графигаа уридлахабди,—гэжэ туһалагша Пещерский харюусана.

—Хэмһээ урид хөлэжэ болохо аал,—гэжэ кочегар Емельянов ентүүтэйгээр оролсоно.

Кижа станци дээрэ составаа шалгабад. Главна кондуктор Боярковай ба станциин дежурнын хэдэ оролдобошье, вагоннигууд поездые удаахан бариба. Ходоло ябалсадаг вагонно мастер Кошкин вагоннигуудта хүлэртэрээ туһалалсаба.

—Ямар хашанаар худэлнэт.. Хэрбээ иимэ һулаар худэлмэрилээ һаа шэнэ графигаар зорихон поездые һаатуулхатнай, — гэжэ Кошкин зэмэрхэнэ.

Кижа станциинхидай нобшоһоо боложо гурба минута дэмы хаягдаба.

—Хэмһээ урда хаажэ болохогүй гэжэ би хэлээл һэм,—гээд кочегар һануулна.

—Емельянов ши толгойгоо бү гунхуула. Гэһэнээ замдаа хүсэлдүүлээд, үшөө ахихабди. Гэмэрхэ гутаха үшөө эртэ,—гэжэ машинист эрид шангаар хэлэнэ.

Паровозой будка соо ебтэй эмхитэйхэн ажал дахяад эхилнэ. Машинист һэргэг хёрхоор хаража, составаа Горхон станциин урдахи эрид үгсэлүүр өөдэ гаргаба. Горхон станцида байнгүй гарабад. Графигай ёһоор тус станцида вагоннуудай мөөринн булануул шалгагдаха ёһотой байгаа. Мастер Кошкин Кижа станци дээрэ вагоннуудаа һайнаар шалгаһан байжа, Горхон станцида байнгүй гараха гэжэ дурадхаһан юм.

Затяжной гэдэг блокпост үнгэржэ, Ново-Ильинскэ станциин байшангууд харагдаба.

—Диспетчер Верхолайцев бархэдаа. Нээгдэмэл семофорнууд бидание хаа хаанагүй угтажа байна, — гээд Мараховский хүхюугээр дуугарна.

—Диспетчернай хэлэһэн үгэдөө хүрөө. Бидэнэр баһал өөһэдөөе харуулха ушартайбди—гэжэ удаахан дуугай ябаһан машинистын туһалагша мэдүүлнэ.

Кочегар топко руугаа нүүрһэ хаялжал ябана. Уралай даралта улам өөдөө гарана. Кочегар тендер дээрэ урда урдынхиһаа бүри һайнаар худэлмэрилнэ. Туһалагша котёлдоо уһа шадамараар оруулжа, приборнуудаа мэнэ мэнэ тоһоно.

Графигһаа 16 минута урид Заиграево станци хүрэбэд. Паровозой уһа абаха hамбаанда главна кондуктор станциин дежурнаһаа диспетчерэй телефонограмма асарба.

—Энээниие уншагты!—гэд Боярков хэлэбэ. Мараховский булганай дуулахаар уншаба:

«Улан-Удэ хүртэр зам сүлөөтэй. Хүрэжэ ерэхэрэ үшөө 5 минутаар графигаа уридлаха бээтэ гэжэ найданаб. Диспетчер Верхолайцев» гэһэн байгаа.

—Ойлгосотой!—гэжэ паровознигууд сэрэгэй зон шэнги тодо шангаар зэрэ хэлэбэ. Кондуктор шэхэ дулинрмэ шанга свисток үгэбэ.

Киногой экран дээрэхи шэнги гээр хабарай залуу набшаһата модод, хада ойнууд, нугаһата нуурнууд ойгуурнь үнгэрнэ. Уданшьегүй, Онохой станци хойноо гээгдэнэ. «Шпалай шпалай шпалай» һэлэргэжэ байна, һэргэгээр ябажа гараха» гэһэн замшадай тэмдэгые харахадаа, Мараховский паровозоо бага алдидуулха:

—Эх, эдэ замайхид!..: Таанарта ямаршье график, ямаршье мүрысөөн байхагүй, — гэжэ халаглан дуугарна.

Паровозой эршэтэй түргэн гүйдэлынь һуларһан байба, дахяад түргэндөө ороно. Тальцы, Заудинская станцинуудые шууд үнгэржэ, городые харанад.

Улан-Удэ ерэбэд. Паровоз гурба удаа хуугайлаад аалихаар зогсобо. Главна кондуктор проездной документ машинистда үгөөд, хэлэбэ:

—Һалхи худэлгэжэл ерэбэбди. Бидэниие 14 часта хүлеэһэн байгаа, теэд бидэнэр 13 час 38 минутада ерэбди. Графигаа уридлаабди!—гэжэ мэдүүлбэ.

—Би таниие амаршалнаб,—гэжэ хэлээд, машинист паровознигуудайнгаа гарнуудые халуунаар адхана...

* * *

Энэ хадаа эгээ ганса рейс бэшэ юм. СССР-эй Верховно Соведэй сессиин нээлгэдэ болон түмэрзамайхидай сталинскэ Уэрэтэ зорюулһан рейснүүд олон. Машинист Мараховскиин бригада хадаа Улан-Удын депогой хэдэн арбаад ондо бригаданууд шэнги өөрыгөө рейснүүтэ нигэжэ графигаа уридлаагаа бэ нүүрһэ болон тоһолгын материалнуудые арбилдаг байна. Эдэнэр локомотивай сүүхэ соо табан зуун километр гүйлтые туйлана.

Иигэжэ саг гэшэ сталинскэ агуусхэ саг үсын хүнүүдэй эрхэ мэдэлдэ абтана.

М. Толкач.

И. В. СТАЛИНДА АМАРШАЛГАНУУД

Нүхэр И. В. Сталинай 70 наһанай ойтой дашарамдуулан, партийна, советскэ болон олониитын организацинуудһаа, ажалшадай коллективүүд, Советскэ Союзай гражданинууд, гүрэнэй ниитын организацинууд ба хилын саанахи элдэб нюурнуудһаа И. В. Сталинай нэрэ дээрэ олон тоото амаршалганууд ороһон байна.

Олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ ажаһуухыень нүхэр Сталинда бүхы зүрхэнһөө хүсэһэн амаршалгануудые хүргэбэ:

Польшын Васильковдохи Городской Рада Народова;

Румынинн Ясска уездын, Урсик Мироняс тосхондо ажаһуугшад;

Холлабрун, Австриин коммунистическэ партиин районно правлени;

Чехословаки, Чешскэ Будейовице, городтохи эхэнэрнүүдэй съездын делегадууд;

Чехословаки, Простейов городтохи оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Чехословаки, Весковдохи хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооперативай гэшүүд;

Ленинградска областной автотранспортна трестын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Горьковско таряа таталгын № 1 заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд;

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи геодезиин ба картографиин Главна управлениин геодезическэ ба картографическа литературын издательствын хүдэлмэрилэгшэд;

РСФСР-эй гэр байрын-гражданска барилгын Министерствын «Росгражданпроект» гэжэ трестын хүдэлмэришэд, инженернүүд, архитекторнүүд, технигүүд ба албахаагшадай коллектив;

«Куйбышев-энерго» гэжэ агаарай ба кабельнэ электросетиин Управлениин хүдэлмэришэд, инженернүүд, техниүүд ба албахаагшадай коллектив;

Московско-Киевскэ түмэр харгын Брянска отделениин хүдэлмэришэд, инженернүүд, техниүүд ба албахаагшад;

СССР-эй гол мүрэнэй флодой Министерствын Рижскэ гол мүрэнэй училищиин курсантнууд, багшанар, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Северо-Донецкэ түмэр харгын Валуйска вагонно участогай ба депогой хүдэлмэришэд, инженернүүд ба техниүүд;

Купянск паровозно депогой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Саратовска областиин Турковско хүдөө ажахын механизациин һургуулиин һурагшад, багшанар ба албахаагшадай коллектив;

Горьковско модо абуулгаха базын ба «Горьклесосплав» трестын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

С. М. Буденный нэрэмжэтэ тэргэ-тоног бүтээхэ фабрикын хүдэлмэришэд, мастернууд, инженернүүд ба албахаагшад;

СССР-эй городской барилгануудай Министерствын Гүрэнэй архитектурна мастерскойн хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Ярославска түмэр харгын моторо-вагонно депогой хүдэлмэришэд, мастернууд, инженернүүд, техниүүд ба албахаагшад;

Москва городой арһа-гуталай промышленностиин Центральна научно-шэнжэлэлгын институдай науцна ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Тельманэй нэрэмжэтэ Московско кружевагай гардинно-тюлиин фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Аэрофотосъемкын ба картографиин инженернүүдэй Московско геодезиин институдай научна хүдэлмэрилэгшэд, студентнүүд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

СССР-эй медицинскэ наукануудай Академиин нормальна ба патологическа морфологиин Институдай научна хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

В. М. Молотовой нэрэмжэтэ рентгенологиин ба радиологиин Центральна научно-шэнжэлэлгын институдай коллектив;

Днепропетровск городой трубна научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотруднигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Глазуновай нэрэмжэтэ Одесскэ хүгжэмэй 2-дохи һургуулиин дирекци, педколлектив, сотруднигууд ба һурагшад;

Ульяновска областиин Старо Майнска районой, Матвеевка тосхоной эхин һургуулиин багшанар ба һурагшад;

Калужска областиин, Износковско районой, Соведүүдэй «VI съездын» нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

«Кировобаднефтепромматериалы» трестын предприятинуудай горнягууд ба разведчигүүд, хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Казахстанай КП(б)-гэй Павлодарска горком ба городской ажалшадай депутадуудай Совет гүйсэдком;

Астраханска областиин, Зеленгинскэ районой загаһа барилгын «Красноловец» артелиин колхознигууд ба колхозницанууд;

Горно-Алтайска автономно областиин, Усть-Канска аймагай, Яконурска МТС-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Литовско ССР-эй хүдөө ажахын Министерствын хүдэлмэрилэгшэд;

Ворошиловградска областиин Булавиновска гүйсэдбэшэ дунда һургуулиин багшанар ба һурагшад;

Ростовско областиин, Раздорско районой парторганизациин секретарьнууд, колхозуудай түлөөлэгшэнэр, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта болоһон, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй районно зүблөөн;

Грозненско областиин хүдөө ажахын станциин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Куйбышевска областиин, Пестравска районой, Реввоенсоведэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд ба колхозницанууд;

Краснодарска хизаарай, Курганинска районой, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд ба колхозницанууд;

Узбекистанай ЛКСМ-эй Центральна Комитедэй хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Саратовска областиин, Чапаевска районой, «Партизан» гэжэ колхозой колхознигууд ба колхозницанууд;

ВКП(б)-гэй Краснодарска хизаарай Штейнгарска райкомой пленум;

Пензенскэ областиин, Вадинска районой медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан;

Сталинградска областиин Руднянска ой модоной ажахын хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ба албахаагшад;

Алтайска хизаарай санитарно-эпидемиологическа станциин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Калужска областиин, Козельскэ районой, Бурнашевска сельсоведэй хүдэлмэришэд ба албахаагшад, колхознигууд ба колхозницанууд;

Ташкентскэ Карборундово заводой комсомолецууд ба залуушуул;

Советскэ Союзай вузуудта һуралсадаг, Польско студентнүүд ба аспирантнууд;

Амдерма районой центрын партийна, советскэ ба олониитын организацинуудай баярай заседани;

Куйбышевска түмэр харгын 2-дохи Пенза станциин узелай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

СССР-эй мяха ба һүнэй промышленностиин Министерствын Вологодско холодильнигай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Троицка наһа гүйсээгүйшүүлэй багшанарай педагогическа училищиин һурагшад, һурагшад ба сотруднигуудай коллектив;

Красный Сулин городой № 1 дунда һургуулиин багшанар ба һурагшадай коллектив;

Орджоникидзевскэ түмэр харгын, Гудермес станциин Железнодорожно № 16 дунда һургуулиин багшанар ба һурагшад;

Бүхэсоюзна нефтиной научно-шэнжэлэлгын геолого-разведочно институдай Московско филиалай научна хүдэлмэрилэгшэд, хүдэлмэришэд, инженернүүд, техниүүд ба албахаагшад;

Молднетзаводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад, һүнэй промышленностиин Бүхэсоюзна научна-шэнжэлэлгын институдай научна хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баргажанай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Социалистическа Ажалай Герой Р. С. Бубеев «ВКП(б)-гэй түүхын хураангы курсые» үзэжэ байна.

М. Минеевай фото.

Һуралсалай дүнгэй занятинууд

Мухаршэбэрэй аймагай Подлопатка тосхоной эхин парторганизацида «ВКП(б)-гэй түүхын хураангы курсые» шудалдаг кружок (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Кальсин) дүнгэй заняти үнгэргэбэ. Тус кружогто 13 коммунистнууд ба комсомолецууд һуралсадаг байна. Үнгэргэгдэһэн 20 занятинууд дээрээ тэдэнэр «ВКП(б)-гэй түүхын хураангы курсын» 7 бүлэгүүдые шудалжа гараба. Мүн һуралсалай дүнгэй занятинууд дээрэ кружогой шагнагшад программна материалаа һайнаар шудалһанаа, политическэ гүнзэгы эрдэмтэй болоһоноо харуулба. Жэшээлбэл, нүхэд Осипов, Денисов, Карпухов, Николаев ба һурагша Денисов гэгшэд ехэ эдэбхитэйгээр занятидаа хандаһан ба эрхим һайнаар программна материалаа шудалһан байна.

П. Демин.

Партийна һуралсалай программа дүүргэбэ

Заиграйн аймсоведэй гүйсэдкомой партийна организаци жэлэйнгээ партийна һуралсалай программые дүүргэбэ. Тус организациин коммунистнууд өөһэдынгөө политическэ эрдэмые нилээд дээшэлүүлһэн байна. Жэшээлбэл, бухгалтер М. Лущинова, лаборант Г. Хамнаева, нүхэд В. Веретовский ба В. Карпунов гэгшэд политһургуулиин программые гүнзэгыгөөр шудалжа гараа.

Д. Дагбаев.

Политһургуулиин заняти үнгэргэгдэнэгүй

Кяхтын аймагай Усть-Киранска сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо комсомольско эхин организаци хадаа комсомолецуудай политическэ эрдэмые дээшэлүүлхэ зорилгоор 1949 оной ноябрь һарада политһургуули эмхидхэһэн юм. Гэбэшье, тэрэ сагһаа хойшо тус һургуули мүртэй юумэ хээгүй. Политһургуулиин хүтэлбэрилэгшэнь өөрөө занятидаа бэлэдхэлгүйгөөр ерэдэг ба шалтагаангүйгөөр занятияа болюулдаг байха юм. Тус колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Третьяков, ВЛКСМ-эй Кяхтын айкомой секретарь нүхэр Юмсунов гэгшэд политическэ хүдэлмэриин иимэ тэсэшэгүй муугаар ябуулагдажа байһаниие анхарнагүй.

В. Жигжитов.

Үнеэдэй һү үгэлгые яажа дээшэлүүлхэб

Манай колхоздо һүнэй-товарна фермэ эмхидхэгдэһээр 19 жэл болобо. Мүнөө үедэ 900-һаа үлүү эбэртэ бодо малтайбди. Фермымнай эбэртэ бодо мал олонхидоо метисүүд юм. 1949 ондо манай фермэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 406 литр һү һааһан байгаа. Тэрэ жэлдэ би өөрынтөө дааһан нютагай үүлтэрэй 5 үнеэдһээ 900—900 литр һү, 7 толгой метисүүдһээ тус бүриһөөнь 1230 литр һү һааһан байнаб. Иигэжэ, дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 1018 литр һүн һаагдаһан байна.

Үнеэнһээ ехэ һү һаалта тиимэ орёо хүдэлмэри бэшэ, һаалишан бүхэн ехэ һү һаажа шадаха байна. Зүгөөр, үнеэдэ зоотехническэ заабариин ёһоор эдеэлүүлхэ, уһалха, харууһалха хэрэгтэй.

Үбэлэй үедэ үнеэдээ үбһэ хоол дутаангүй харууһалдагбди. Үдэр бүри 20 килограмм силос ба корнеплод эдюулдэг, 3—4 удаа уһалдаг байнаб. Гадна, зун-намарай үедэ үнеэднай ногоо элбэгтэй бэлшээридэ адуулагдадаг.

Мүн үнеэдэйнгээ дэлэнгые сэбэрээр байлгадаг ба массаж хэдэгби. Һаахын урда тээ ба һүүлдэ үнеэдэй дэлэндэ массаж хэдэг болоһоной ашаар, нёдондо түрүүшынхеэ тугаллаһан «Манька» гэжэ үнеэнһээ 1950 литр һү һаагааб. Массаж хэлгээр ехэ һүн һаагдадаг, һүнэй тоһолигынь дээшэлдэг юм. Юуб гэхэдэ, шабхагдаһан һүнэй тоһолигынь процентээрээ түрүүшын һүнэйхиһөө һураггүй ехэ байдаг. Массаж хээгүй һаа, зарим үнеэд һүеэ дутуу үгэдэг.

Өөрынгөө дааһан үнеэдые тугаллаха үедэнь дунда ба һайн шадалтай болгодогби. Энэ хадаа үнеэнһээ 35 — 40 килограмм амидын шэгнүүртэй түл абаха ябадал хангадаг. Тугалнуудые өөрөө абадагби. Хэрбээ үнеэнэй түрэжэ ядаа һаавь, ветфельдшерые ерүүлдэг байнаб. Һаяхан гараһан тугалай хамар, аман ба шаханүүдые аршадаг, хүйһыень марганцево-кислэ раствороор дезинфекцилээд, уядаг байнаб. Удаань, тугалайнгаа бүхы бэеые хуурай болоторынь аршаад, тугалай байрада абаашадагби. Нарай тугалнуудые 15 үдэрэй турша соо өөрөө харууһалдагби.

Үнеэнэй түрэһэнэйнгөө һүүлээр һайса тэбээрихэдэнь гэхэ гү, 1—1,5 час үнгэрхэлөөр түрүүшынхеэ һаадаг байнаб. Түрэһэн үнеэндэ хоёрдохи хоногтонь һайхан үбһэнһөө гадна, овёсой гурилаар буйлуулагдаһан бэлеэхэн холисо уулгадагби. Гурбадахи үдэрһөөнь эхилэн, үбһэн дээрэе үшөө шэмэтэ тэжээл нэмэжэ эдюулдэг, 12-дохи үдэрһөөнь эхилэн, амидынь шэгнүүрһээ дулдыдажа, дүүрэн рациондо оруулдагби. Үнеэндэ нэгэ үдэр соо дундa зэргээр 10—12 килограмм бүдүүн тэжээл, 20 килограмм хүрэтэр силос ба корнеплод эдюулдэг байнаб.

Үнеэдэй һү үгэлгые дээшэлүүлхэ ябадалда бэлшээриие зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ угаа ехэ удхашанартай. Зунай үедэ миниин дааһан үнеэд һайн ногоотой бэлшээридэ адуулагдадаг. Бэлшээри дээрэ һайн уһалуури бии.

1950 ондо өөрынгөө дааһан үнеэн бүриһөө 1500-һаа үсөөн бэшэ литр һү һааха гэһэн уялга абанхайб.

Н. Аносова, Мухаршэбэрэй аймагай Шаралдайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Иимээр хүдэлмэрилжэ болохогүй

Зоотехническэ заабариие үргэнөөр хэрэглэн, Утаата-Далахайн сомоной (Закамен) Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой түрүү малшад адуу мал үсхэбэрилгэ дээрэ бага бэшэ амжалтануудые туйлана. Эдэ малшадай тоодо өөрынгөө дааһан үнеэдые бүрин бүтэнөөр ондо оруулһан, һү һааха ба түл абаха 1949 онойнгоо түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн, ажалай нэмэлтэ түлөөһэ абаһан ахалагша һаалишан Санжит Цыденжаповае нэрлэхэ хэрэгтэй. Мүн ахалагша һаалишан Д. Самдуева, адуушан Д. Дармаев, хонишон М. Ендонова болон бусад һайнаар хүдэлмэрилдэг.

Гэхэтэй хамта, тус колхозой зарим малшад өөһэдынгөө уялгада харюусалгагүйгөөр хандажа, заримдаа малнуудаа ба түлнүүдээ үхүүлдэг, хоролтодо оруулдаг байха юм. Жэшээлхэдэ, фермын ахалагша һаалишан Л. Шагдурова гэгшэ 3 толгой үнеэдые үхүүлһэн ба ороолой кампаниие муугаар ябуулжа, гүүртынгээ 56 үнеэдэй 26 үнеэдые һубайруулһан байна.

Тэрэшэлэн малша-пастутууд Н. Жамбалова, Г. Ванчикова, адуушан Ж. Цыденов, хонишон С. Самбуева гэгшэд өөһэдынгөө ажалда харюусалгагүйгөөр хандадаг. Жэшээнь, адуушан Цыденов байгша оной апрель болотор аяар 5 адуу шонодо эдюулһэн байха юм. Тиихэдэ, һүнэй-товарна фермэ дээрэ һаалишадай һааһан һүеэ дутуугаар тушаадаг, үбэршэлдэг ябадал үзэгдэнэ. Һаалишад Ш. Самбуева, Б. Порхоева гэгшэдэй һааһан һүнэйнгөө хахадые үбэршэлһэн, һаалишан Ж. Цыденова гэгшын хүнэг соо 3 литр һү улаагаад, гэртээ абаашаһан баримтанууд элирүүлэгдэһэн байгаа. Тэдэ МТФ-е даагша Цыденов ба колхозой правлени тэдэнэрые ямаршье харюусалгада хабаадуулангүй орхиһон байна.

Малшадай дунда культурна ба агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулагданагүй, үнгэрхэдөө колхозой центрһээ холын гүүртэдэ баниишьегүй байха юм.

Саашадаа иимэ байдал тэсэхээр бэшэ. Тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд малажалаа хүгжөөхэ, малшадай культурна эрилтые хангаха ба эндэ бии байһан дутуу дундануудаа усадхаха талаар эрид шууд хэмжээнүүдые абаха зорилготой.

П. Дымбрылов.

Большевистскэ партиин XII съезд

1923 оной апрельдэ большевистскэ партиин XII съезд болоо һэн. Энэ хадаа засагые большевигүүдэй абаһанай һүүлдэ Лениннэй хабаадалсажа шадаагүйгөөр болоһон түрүүшын съезд байһан юм.

Съезд болбол һүүлэй үедэ бэшэһэн статьянууд ба бэшэгүүд соогоо Ленинэй үгэһэн бүхы заабаринуудые шиидхэбэринүүд дотороо хараадаа абаһан байна. Эдэ статьянууд ба бэшэгүүд соогоо В. И. Ленин болбол революциин жэлнүүдтэ партиин хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые гаргаһан ба манай орон дотор социализм байгуулха түсэбые хараалһан байгаа.

Партиин XII съезд болбол ВКП(б)-гэй ЦК-гэй ба ЦКК-гэй тоосоото элидхэлнүүдые промышленность тухай, деревнидэхи налоговой политика тухай элидхэлнүүдые, партийна ба гүрэнэй байгуулалтада [illegible] национальна моментнүүд тухай элидхэл шагнаһан ба зүбшэн хэлсэһэн байна.

Съездын хүдэлмэрине нүхэр Сталин хүтэлбэрилээ. Нүхэр Сталин ЦК-гэй эм[illegible] тоосоогоор ба национальна [illegible] элидхэл хэһэн байна.

[illegible] эмхидхэлэй тоосоон тухай [illegible] соогоо нүхэр Сталин болбол [illegible] тэрэнэй ЦК-гэй ажал-ябуул[illegible] шинжэлэл хэһэн, партиин [illegible] хүчэн урга[illegible]ые ба партиие олон[illegible] холбохо органуудай (профсоюзууд, советүүдэй, комсомолой ба кооперативуудай) бэхижэһые харуулһан, парти доторой хүдэлмэриие, хүтэлбэрилхы партийна органуудай хүдэлмэриие һайжаруулха замые хараалһан байгаа.

Партиин XII съезд болбол шэнэ экономическа политикые хоёр жэл соо ябуулһанай үрэ дүнгүүдые гаргаһан ба социалистическа байгуулалтын саашанхи зорилгонуудые хараалһан байха юм. Энэ дүнгүүд юу харуулааб гэхэдэ, шэнэ экономическа политикын үндэһөөр большевигүүдэй парти түрүүшын элитэ амжалтануудые туйлаа. Хүдөө ажахы, промышленность ба транспорт хурдан түргэнөөр һэргээн бодхоогдожо байба. Ажалай бүтээсэ ургаа. Ажалшадай материальна байдал элитээр һайжараа. Пролетариадай диктатура бэхижээ.

«Нэные социалистическэ позициһаа сухарилга мэтээр, өөһэдынгөө позицинуудые капитализмда тушаан үгэлгэ мэтээр...» ойлгоһон троцкистско-бухаринска урбагшадта партиин XII съезд эрид шууд харюу сохилто үгөө. Манай ажахыда хариин капиталай нэбтэрэн оролгые хүнгэдхэхэ, ороной индустриализациие таһалдуулха ба манай ороние империалистическэ гүрэнүүдһээ дулдыданхай хүдөө ажахын орон байлгаха гэһэн политикые партида баадхахые тэдэ урбагшад һэдэһэн байха юм. Эгээл иимэ зорилгоор троцкистнууд ба бухаринецууд хари гүрэнэй капиталистнуудай урда һүгэдэн унажа, тэдэнэртэ концесси болгон Советскэ гүрэнэй ажамидаралда шухала байһан промышленностиин һалбаринуудые үгэхэ, Октябрьска революциияар үгы болгогдоһон хаанта правительствын урнинуудые түлэхэ, олоо үгэдэггүй гээд томо заводуудые хааха гэжэ дурадхаһан байгаа.

XII съезд болбол капитулянтнуудай эдэ дурадхалнуудыень эрид буруушааһан байна.

Гадаадын худалдаа наймаанай монополиие усадхаха тухай бухаринецуудай оруулһан дурадхалые съезд эрид шууд буруушуугаад, гадаадын худалдаа наймаанай монополиин ойроо хүртэшэгүй байһые сэхэ тодорхойлон батадхаһан ба гадаадын худалдаа наймаанай монополиин ёһо гуримые бэхижүүлхэ бүхы хэмжээнүүдые абахые ЦК-гэй шэнэ составта даалгаһан байха юм. Съезд болбол социализм байгуулгада хүндэ промышленностиин шиидхэхы үүргэтэй байһые зааһан ба промышленностиие, түрүүшын ээлжэндэ хүндэ индустриие, түргэнөөр һэргээн бодхоохын тулада саг үргэлжэ, үсэд шангаар оролдохые партиин бүхы гэшүүдые уряалһан байгаа.

XII съезд болбол таряашад тушаа хосоролтото политика ябуулхыень партиие баадхаха гэһэн Троцкиин һэдэлгэдэ мүн харюу сохилто үгөө. Таряашадай ажахые мүлжэхэ аргаар промышленностиие бодхоохые Троцкий дурадхаһан юм. Съезд болбол Троцкиин дурадхалые буруушааха зуураа, промышленностиин хүгжэлтэ болбол таряашадай интересүүдтэ зүрижэ бэшэ, харин таряашан олониитэтэй барисаатайгаар, бүхы ажалшан арад зоной аша туһада зохилдон ябаха ёһотой гэжэ шухалашалан тэмдэглэһэн байна.

Съезд болбол гүрэнэй аппарадые ба ажахын органуудые хүтэлбэрилхэ партийна хүтэлбэрилгые һуларуулха гэһэн троцкистнууд ба бухаринецуудай һэдэлгые буруушааха зуураа, текущи практикын жэжэ асуудалнуудта административна хамаархалга гаргаха ёһогүй, гэбэшье ажахын органуудай ажал-ябуулгын түлөө гол харюусалгые парти дааха ёһотой гэжэ зааһан байна. «Ажахыда үшөө дутэлэе, хүтэлбэри ба хүсэнэй анхаралые ажахын органуудта бүри ехээр хандуулха — ойрын үе соо партиин уряал иимэ», — гэжэ съездын резолюци соо хэлэгдэнэ.

Партиин XII съездын шиидхэбэри соо В. И. Ленинэй заабаритай зохилдуулан, гүрэнэй аппарат тушаа, тэрэнэй хүдэлмэриие шууд һайжаруулха ба гүрэндэ партиин хүтэлбэрилхы үүргые улам ехээр шангадхаха зорилго табигдаһан байха юм.

Съездэ бэшэгээр Ленинэй эльгээһэн дурадхалаар XII съезд болбол нэгэдэмэл орган ЦКК-РКИ байгуулба. Энээндэ: манай партиин единствые хамгаалха, партийна, ба гүрэнэй жаяг заршамые бэхижүүлхэ, Советскэ гүрэнэй аппарадые али бүхы хэмжээгээр һайжаруулха гэһэн ехэхэн харюусалгатай зорилгонууд даалгагдаһан байна.

XII съезд болбол национальна асуудалда тон ехэ анхарал табиһан байгаа. Энэ асуудалаар нүхэр Сталин элидхэлшэ байгаа. Национальна асуудал тушаа манай политикын уласхоорондын удхашанарые шухалашалан тэмдэглэхэ зуураа, нүхэр Сталин иигэжэ хэлээ һэн: «Асуудал иимээр табигдана. Нэгэн гэбэл бидэ империализмын гүнзэгы тылые — Зүүн зүгтэхи колониальна ба хахад колониальна оронуудые—хүдэлгэн һэрюулжэ, революционизировалжэ, тэрээгээр империализмын уналгые түргэдхэхэбди, хоёр гэбэл, бидэ эндэ алдабал, тэрээгээр империализмые бэхижүүлхэ ба тэрээгээр манай дабшалтын хүсые һуларуулхабди» (Сталин, Зохёолнууд, том V, нюур 237).

Мүнөө Хитадай революциин илажа, Хитадай арадай республика байгуулагдаад, бэхижэжэ байхада, мүн Зүүн зүгтэхи колониальна ба хахад колониальна оронуудта национальна-сүлөөлэлгын хүсэтэ хүдэлөөнүүдэй үргэдэжэ байхада, большевистскэ парти хадаа национальна асуудалые зүбөөр шиидхэһэн баримтаараа, империализмын гүнзэгы тылые үнэхөөрөө хүдэлгэн һэрюулээ гэжэ бидэ хэлэжэ шадахабди.

Манай олонациональна ороной доторой байдалда ба хүгжэлтэдэ национальна асуудал туйлай ехэ удхашанартай.

Нүхэр Сталин өөрынгөө элидхэл соо ород арадай зүгһөө гээгдэһэн арадуудта ажахын ба культурна бодото туһаламжа үзүүлжэ, СССР-эй арадуудай хоорондохи ажахын ба культурна тэгшэбэшэ байдалые усадхалгые түрүүшын ээлжээнэй зорилго болгожо партиин урда табиһан байна.

Ленинско-сталинска национальна политикые бэелүүлгэдэ великорусска шовинизм ба нютагай буржуазна национализм ехэхэн һаад болодог байгаа. Нүхэр Сталин хадаа национальна асуудалдахи хэлбэрилнүүдтэ эсэргүүгээр эрид шууд тэмсэлдэ бүхы партиие уряалһан байна.

Закавказска федераци байгуулгада эсэргүүсэн, Закавказьеын арадуудай эб эеые бүхэжүүлгэдэ эсэргүүгээр үгэ хэлэһэн грузинска национал-хэлбэрилшэд съездээр эрид буруушаагдаһан байгаа.

Большевигүүдэй парти хадаа ленинско-сталинска национальна политикые хүндэтэйгөөр бэелүүлжэ, нацануудай суг ажаллалгын асуудал ондоо ямаршье олонациональна гүрэнэйхиһөө үлүү һайнаар шиидхэгдэһэн олонациональна агуу ехэ гүрэниие байгуулаа.

Манай ороной бүхы арадууд өөрынгөө национальна советскэ гүрэн түрэтэй боложо, формоороо национальна, удхаараа социалистическэ культурые хүгжөөжэ байна. Урдань дарлагдажа байһан арадуудай экономическа, политическэ ба культурна талаараа гээгдэлгэ хэтэдээ зайлуулан усадхагдаа. Хуушанай буржуазна нацануудай үндэһэн дээрэ манай орон дотор шэнэ социалистическэ нацанууд бии болоһон ба хүгжэһэн байна. Урдань бии байһан национальна хёмороон манайда үгы, эб эе, ахадүүгэй хани барисаан ба харилсан туһалалсалга манай общественна ажабайдалай хуули болоно, советскэ общественна хүгжэлтын хүсэнүүдэй нэгэн мүн болоно. Манай Бурят-Монголой АССР энэнэй эли тодо жэшээ боложо үгэнэ.

Ленинско-сталинска национальна политикын ашаар, агуу ехэ ород арадай туһаламжаар урдань гээгдэнхэй заха хизаар байһан Бурят-Монгол хадаа промышленна, хүдөө ажахын ба культурна талаараа хүгжэнхэй түрүү республика болоо.

Формоороо национальна удхаараа социалистическэ культура байгуулагдаа.

XII съезд болбол эмхидхэлэй асуудалаар, хэблэлэй пропаганда ба агитациин асуудалнуудаар дэлгэрэнгы шиидхэбэри абаһан байха юм.

ЦК-гэй хүдэлмэри тухай тоосоһон элидхэлэйнгээ түгэсхэлэй хуби соо партиин урда тээнь үзэгдөөгүй нигта единствые нүхэр Сталин тэмдэглээ. «...Манай парти болбол бата барисаатайгаар, нигта жагсаалтайгаар агуухэ эрьелтые тэсэн дабажа гараһан, үргэнөөр дэлгэгдэмэл түгтайгаар урагшаа дабшан ябаһан зандаа үлэбэ».

Съездын хүдэлмэридэ сэгнэлтэ хэхэдээ нүхэр Сталин иигэжэ хэлээ һэн: «Иимэ, бата барисаатай, нэгэ идеягээр зоригжоһон съездые би үнинэй хараагүйб гэжэ би хэлэхэ ёһотой байнаб. Нүхэр Ленинэй эндэ үгы байһанда би гэмшэнэб. Хэрбээ тэрэ байгаа һаа, тэрэ иигэжэ хэлэхэ байгаа: партиие 25 жэл соо бөөмэлэн ургуулааб агуухэ ба хүсэтэй партиие бөөмэлэн ургуулааб».

Большевигүүдэй партиин единство ба монолитна байлга тэрэнэй илалтануудай шиидхэхы дүхэм нүхэсэл болоһон байна.

Большевистскэ партиин XII съезд хадаа партиин түүхэдэ тохёолдоһон бэрхэшээлтэй үедэ, тэрэнэй гэшүүдэй диилэнхи олонхиин нигта жагсаалтай байһые харуулһан, партиие зүб замһаань халяаха һэдэлгэ гаргаһан троцкистско-бухаринска капитулянтнуудта эрид хатуу сохилто үгэһэн, манай орондо социализм байгуулха ленинскэ түсэбые бэелүүлхэ тодорхой түсэб хараалһан байна.

XII съездын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэн, большевигүүдэй парти хадаа арадай бүхы ажахые богонихон болзорто һэргээн бодхооһон, хүдэлмэришэн ба таряашанай союзые болон олонациональна советскэ гүрэнэй арадуудай эб эеые бүхэжүүлһэн, гүрэнэй аппарадые социалистическэ байгуулалтын хэрэгтэ алба хэхэ талаар үндэһөөрнь шэнэдхэн байгуулһан байха юм.

XII съезд болбол нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн ударидалгаар СССР-тэ социализмын илалые хангаад, мүнөө советскэ арадые коммунизмын замаар хүгэлэн ябаһан Ленин—Сталинай партиин түүхэдэ [illegible] ехэ һуури эзэлнэ.

Б. Баймин.

Агрономой туhаламжа

(СССР-эй Верховно Соведэй депутат П. К. Метляевай блокнодhоо)

СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Заиграйн аймагай хүдөө ажахын таhагай главна агроном Павел Кузьмич Метляевай блокнот иражэ харахада тон ехэ hонирхолтой байха. 1950 оной хабарай тарилгын эхилхэhээ абаад, тэрэ хугэрэр аймагай колхозуудай энэ худэлмэриин ямараар унгэржэ байhаниинь тэрээн соо тэмдэглээтэй байдаг. Жэшээлхэдэ, Кировой нэрэмжэтэ колхоз тухай агрономой блокнот соо иигэжэ бэшээтэй байба: «Мүнөө жэлдэ кировойхид хабарай тарилгые урдынхиhаа улам ехэ эмхитэйгээр унгэргэнэ. Тарианажалайн бригада поли дээрэ түгэс бэлэдхэлтэйгээр, саг соогоо гараба. Бригадир Ларион Ефимович Зубакинай эдэбхи ехэ байна».

Энэ блокнодой хуудаhые саашань нрахада, Курбын, Унэгэтэйн колхозуудай зарим колхозуудай тарилгые хангалтагүй эмхидхэлтэйгээр эхилээ, мүн түрүүшын үдэрнүүдтэ дутагдалнууд тушаа тэмдэглэгдэhэн байба.

Тарилгын урда тээхи газарай эдэлбэрилгэ, графигай дүүргэлтэ, газарай түлөө тэмсэл, колхозникуудай ажалай эмхидхэлые зүбөөр эбхихэ тушаа тусгаар анхарал табижа, нүхэр Метляев энэ талаар колхозуудта, тарианажалай бригадуудта бодото туhаламжа үзүүлдэг байна. Хабарай полевой худалмэридэ эмхитэйгээр ороо гэжэ тэмдэглэгдэhэн дээрэ дурсагдагша Кировой нэрэмжэтэ колхоз майн түрүүшын үдэрнүүдтэ графигаа дүүргэдэггүй, мүн зарим колхозникуудай агротехникын заабаринуудые эбдэдэг байба. Тиихэдэнь Павел Кузьмич тэрэ колхоздо өөрөө ошожо, графигаа дүүргэлгэдэнь туhалhан байгаа.

Энээн тушаа блокнот соонь иигэжэ тэмдэглэгдэhэн байба: «Графигаа дүүргэдэггүй шалтагааниинь зүб гахадэ, мори унаагаа харигалгаэгүй, бригадын эмхи гашууд ажалдаа хангалтагүйгөөр хандажа, үдэрэйнгөө нормые дүүргэнэгүй. Иимэ ябадалые болюулхын тулада бригадын зүблөө хэхэ, колхозникуудтай хөөрэлдөө хэрэгтэй».

Нүхэр Метляев уданшьегүй энэ бэшэгдэшэ хэрэг дээрэ бэелүүлээ hэн. Удэрэй забhарлалгын үедэ полевой станда колхозникуудай хамтын суглаан болобо. Суглаае колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Ботов нээжэ, тарилгын түрүүшын дүнгүүд тухай элидхэхын тулада тарианажалай бригадын бригадир нүхэр Зубакинда үгэ үгэнэ. Бригадирай хэлэhэнhээ тобшолол хэхэдэ, ажалай эмхидхэлые hайжаруулбал энэ колхоздо тарилгын графигай гансал дүүргэгдэхэ бэшэ, харин үлүүлэн дүүргэгдэхэ байhаниинь элирбэ. Тиин, полевой худэлмэридэ ябагшад худэлмэриин үдэрые зүбөөр ашаглажа, мүн мори унаагаа дүүрэн хүсөөрнь хэрэглэжэ, үйлэдбэриингөө нормонуудые бултадаа эрхим шанартайгаар дүүргэхэбди гэжэ нэгэн hаналтайгаар мэдүүлбэд. Мүн газар гүйхэнөөр, далантайгаар хахалжа, худэлмэридөө голодhо гаргаhан колхозникууд Петр Черяев, Елизавета Ташлыкова, Ново-Брянска МТС-эй тракторнстнууд Владимир Ивакин, Михаил Костромин гэгшэд эрид шангаар шүүмжэлэгдэhэн байгаа. Тиин, эдэнэр голодhо гаргаhан участогоо дахин хахалаа.

Тэрэшэлэн тарианажалай бригадын плугшадай группануудай нэгые даагша Александр Фаузулин үдэрэйнгөө нормые өөрөөшье дүүргэдэггүй, бэшэ плугшадhаашье эрилтэ хэдэггүй байгаа. Мүн энэ суглаан дээрэ нүхэр Фаузулин шүүмжэлэгдэжэ, плугшадай группые хаагшаhаа сүлөөлэгдэhэн ба тэрэнэй орондо эдэбхитэй колхозник И. Семенюк томилогдоhон байха юм.

Энэ суглаан дээрэ нүхэр Метляев тарилгын агротехникэ тухай хөөрэлдөө үнгэргэhэн байгаа. Агрономой халуун үгэнүүдээр баясаhан тус колхозойхид полевой худалмэриин темпые эрид шангадхажа, шанарыень hайжаруулжа эхилбэ.

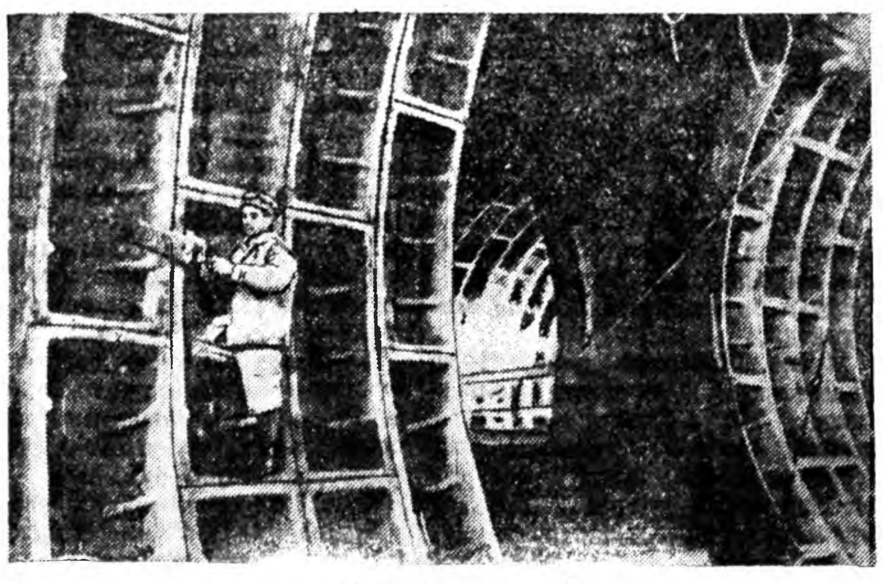
Кировой нэрэмжэтэ колхозой полевой станhаа гараад ябахадаа нүхэр Метляев блокнот соогоо иигэжэ тэмдэглэбэ: «Энэ суглааhаа ямар үрэ дүнгэй гараhые заатагүй шалгаха».

Хэдэн хоног үнгэрөөд байхада, Павел Кузьмич блокнот соогоо иигэжэ бэшэhэн байба: «Кировой нэрэмжэтэ колхоз табан хоног бүриингөө графигые амжалтатайгаар дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, майн 10-да графигаа — 102 процент, майн 15-да 110 процент дүүргэhэн байна. Плугшадай нормоёо дүүргэдэггүй нэгэшье хүн үгы. Тэдэнэр 20 гаран сантиметр гүнзэгыгээр газар хахална. Тиихэдэ Галина Иванова, Николай Ивакин, Екатерина Зубакина гэгшэд хадагтай газарта хахалдагые hа, нормонуудаа хоёо үлүүлэн дүүргэнэ. Тиихэдэ сеялкэшэн Петр Фаузулин 85 гектарта, тэрэ тоодо 9 гектарта хэрэгэhэлээгүй тарилга хэhэн байна. Мүн Анатолий Ботов 55 гектарта hайн шанартайгаар тарилга хэбэ. Тарилгын ябаса дээрэhээ харахада, энэ колхозойхид полевой худалмэрээ агротехникэ эрхим болзорто дүүргэхэнь лабтай».

Мүнөө болохоо агрономой тэмдэглэл тон зүб байба. Энэ колхоз майн 20 гаранаар ороо тарилгадаа туранхуудай эртын тарилгые дүүргэбэ. Шаннахын ба хара тарая тарилга түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байна. hаяхан тарианажалайн бригада овесой тарилгые дүүргээд, хартаабхаяа hуулгажа эхилбэ.

Аймагай хүдөө ажахын таhагай главна агроном нүхэр Метляевай тус колхозой поли дээрэ ошожо, колхозникуудай суглаа үнгэргэhэнэй hүүлээр, тэндэ ажалай бүтээсэ ба шанар нилээд дээшэлээ. Энэ колхозой тарианажалай бригада морин сеялкээр 50 га тариха түсэбтэй аад, 245 гектарта тарилга хээ. Мүн мори унаагай хүсөөр 50 га газар элдүүрилхэ аад, 200 га элдүүрилhэн байна.

Нүхэр Метляевай блокнот соо дээрэ бэшэгдэгшэ шэнги жэшээнүүд олон. Энэ хадаа советскэ агроном Павел Кузьмич Метляевай колхоз, бригада, колхозник бүридэ тус тустань хандажа, тэдэнэртэ халуун туhаламжа үзүүлдэг, алдуунуудыень саг соонь заhадаг байhыень гэршэлнэ.

Московско метрополитеной Ехэ сахаригай барилга дээрэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ботаническа сад» станциин тоннель соо.

ТАСС-эй фотохронико.

Багшанар полевой стануудта гарана

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн долоон жэлэй hургуулиин багшанар хабарай тарилгын үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Тэдэнэр поли дээрэ хүдэлмэрилдэг колхозникуудай хүндэтэй айлшадынь болонхой.

hаяхан тус hургуулиин багша В. Богданов Молотовой нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи полеводческо бригада дээрэ «Эб найрамдалай ба демократиин түлөө СССР-эй тэмсэл» гэhэн лекци уншаба. Энэ лекцидэ гансахан полинууд дээрэ хүдэлмэрилэгшэд, трактористнууд бэшэ, мүн малшад ерээ. Тэрээнтэй хамта hургуулиин багшанарhаа бүридэhэн агитбригада ерэжэ, лекциин hүүлээр колхозникуудта зүжэг наада харуулаа. Тэдэнэр ханын газетэ гаргахадань агитаторнуудта туhа хүргөө.

Сомоной хүдөөгэй лекторие хүтэлбэрилэгшэ коммунист А. Хамаев залуу мэргэжэлтэдые лекционно хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулна. Багша Р. Тарасова Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо эгээл түрүүшынхеэ нилээд шадабаритайгаар лекци уншаhан байна.

СССР-эй Верховно Советдэ hунгааха hунгалтын үедэ «Путь Ленина» колхозой ба Сутайн долоон жэлэй hургуули хоёрой хоорондо тусхай хани барисаан байгуулагдаhан юм. Энэ барисаань хабарай тарилгын үедэ бүри бэхижэээ. Залуу багша Дулма Таршановагай хүтэлбэри доро пионернүүд «Залуу гварди» гэжэ зүжэг бэлэдхэжэ, колхозой гэшүүдтэ харуулаа. Мүн багшанар номуудые суглуулан тус колхоздо hайн библиотечкэ бэлэглээ.

«Путь Ленина» колхоз хабарайнгаа тарилгада амжалтануудые туйлажа, ВКП(б)-гэй айкомой ба аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абанхай. Колхозникуудай үйлэдбэриин иимэ үндэр амжалтануудые туйлаха ябадалдань багшанар-агитаторнууд нилээд ехэ туhа үзүүлээ.

И. Тугутов.

Ажалшадай үүсхэл

Хориин аймагай ажалшад hургуулинуудай hуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлгэдэ ехэхэн анхарал хандуулна. Энэ шухала асуудал хаа хаанагүй колхозникуудай, хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай болон багшанарай суглаанууд дээгүүр хэлсэгдэhэн байна.

hургуулинуудые болзор соонь, шанар hайнтайгаар заhабарилха талаар тэдэнэр ехэхэн уялгануудые абанхай. Энэ жэлдэ Нарин гэжэ нютагтахи эхин hургуулиин, аймагай педкабинедэй байшангууд 100 хүүгэдэй байхаар интернат ба багшанарай байха 5 гэрнүүд шэнээр баригдаха юм.

hургуулиин 10 байшангуудта, багшанарай 6 квартирануудта капитальна заhабарилганууд хэгдэхэ байна. hургуулинуудай дэргэдэхи hуралсалай кабинедүүд, пионернүүдэй комнатонууд ба булангууд шэнэдхэи заhабарилагдаха юм. Мүн аймагай ажалшад hургуулинуудые бүхэли жэл хүрэхэ түлеэгээр хангаха, газаагуурынь 3000 гаран элдэб модонуудые тарижа ногооруулха уялгануудые абалсаба.

Эдэ уялгануудаа эрхимээр дүүргэхын тулада аймагай hургуулинуудай, сомонуудай, колхозуудай болон предприятинуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Гадна, аймагай ажалшад hургуулинуудые hуралсалай шэнэ жэлдэ жэшээтэ hайнаар бэлэдхэхын тулада Хэжэнгын аймагай ажалшадые социалистическэ мүрысөөндэ уриhан байна.

Б. Намжилов.

Амжалтатайгаар хүдэлмэрилдэг агитбригада

Яруунын аймгүйсэдкомой дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй өмхи зургаануудай таhагай агитбригада (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Машанов) колхозникуудай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри hайнаар ябуулна. Агитбригадын гэшүүд ажалшадта уранhайханай hонин номуудые уншажа үгэнэ, тэдэнтэй хөөрэлдөөнүүдые хэнэ. Мүн зүжэг наада харуулна. Нүүдэл библиотекэ агитбригадые хэрэгтэй номуудаарнь гүйсэд хангадаг байна.

Тус агитбригадатай хамта нүүдэл кино ябалсажа, хабарай тарилгада хабаадагшадта кинокартинануудые харуулна.

Ц. Дандаров.

Специалистын зүбшэл

Хонидой ноохо хайшалалгые механизацилха тухай

Хониной ноохо хайшалалгые механизацилхада ажалай бүтээсэ 3—4 дахин дээшэлүүлэгдэхэ, хонин бүриhөө 150—400 грамм үлүү ехэ ноохон хайшалагдаха зэргэтэй. Хониной ноохо хайшалалгые механизацилга хадаа ноохо доогуур хайшалха, хайшалалгын саг богонидхохо ба олон колхозникуудые тус хүдэлмэриhөө сүлөөлжэ, ондоо ажалда табиха арга боломжо олгодог байна.

Мүнөө хониной ноохо хайшалалгын түлэг үе (майн hүүл ба июниин эхин) ерэбэ. Тиимэhээ хониной ноохо хайшалалгын пунктнуудые эртээнhээ түхеэржэ, тэндээ ноохо хайшалха агрегадуудые тодхохо шухала. Иимэ пунктнууд 10х30 метрын талмайтай сэбэр сарай соо түхеэрэгдэхэ ба уридшалан дезинфекцилэгдэхэ ёhотой. 1,5х4 метр үргэнтэй ба утатай, 30—40 сантиметр үндэртэй столнууд дээрэ хонидые гаргажа, ноохыень хайшалхада hайн. Иимэ стол дээрэ хоёр хүн ноохо хайшалха байна. Мүн столнуудые 6 хайшалагшадай хүдэлмэрилхөөр 11—12 метр утаар хэхэдэ болохо. Зүгөөр, багахан столнууд ноохо хайшалалгын пунктые зөөхэдэ таарамжатай сомор байдаг юм.

Электродвигательнүүд полhоо 1,8 метр үндэр ба столhоо 20 сантиметрын газарта, сарайн дундахи столбнуудта бүхэлэгдэhэн дэгээнүүдтэ үлгэгдэхэ ба ноохо хайшалдаг хүдэлмэришэнэй баруун гар таладань байха ёhотой. Электродвигателие хүдэлгэхэ ба болюулха рубильник двигательhээ 30—40 сантиметр хэмжээнэй газарта, зүүн таладань бүхэлэгдэхэ, газар доро оруулагдаха провода 3,5—4 метр ута трубада холбогдожо, 2 метр гүнзэгыдэ зоогдохо байна.

Ноохо хайшалалгын пункт соо мүн ноохо хайшалдаг машинын эринүүдые хурсадхаха точилатай стол (1х1,5), ноохо илгаха стол түхеэрэгдэхэ, 10 килограммай шэгнүүр табигдаха зэргэтэй. Мүн мэшээглэгдэhэн ноохо шэгнэхэ 500 килограммай шэгнүүр байха. Гал түймэрhөө hэргылхын зорилгоор, электростанци болбол ноохо хайшалалгын пунктhаа 15 метрын газарта байгуулагдаха юм.

Хэрбээ хонидой ноохо тала газарта хайшалха байгаа hаа, пунктдаа hалхи наранhаа халхабша хэхэ шухала. Электродвигательнүүд газарhаа 1,5 метр үндэртэ, тусхай зоогдоhон столбдо бүхэлэгдэхэ байна. Хонидой ноохые газар дээрэ хайшалаа hаа, тэндэ брезент гү, али hэеы дэбисхэ хэрэгтэй.

Хэрбээ электродвигательнүүдэй шиигтэй газарта хадагалагдаhан гү, али удаан сагта хэрэглэгдээгүй хэбтэhэн байгаа хадань, тодхохын урда тээ тэрэниие вентиляцитай ба 35—40 градус дулаан агаартай гэртэ 2—3 үдэрэй турша соо байлгаха ёhотой юм. Хайшалалгын агрегадые ашаглаха зуураа хайшалдаг эриинь тармууртаа зүбөөр нялдаhаниие шалгажа байха шухала. Хэм гадна ехээр нялдаhан байгаа хадань, машина түргэн халажа, эбдэрхэ байна. Хайшалдаг эриинь мохоодоо hаа, өриень дахяад точилдохо гү, али шэнэ ереэр hэлгэхэ, бусад шалтагаанаар эбдэрээ hаань, машинкаяа задалжа, детальнуудыень угааха, шорой эльhэнhээнь сэбэрлэхэ ба удаань hайнаар тааруулан хабсаргаха ёhотой.

Эринүүдые саг үргэлжэ точилдахада точилын шулуун элэжэ, хонхо ёнхотой болоод, hайнаар точилдахаяа болишодог. Иимэ точилые токарна станок дээрэ зүб углуутай болоторынь точилдаха хэрэгтэй.

Ноохо хайшалалгын машинанууд 100 часай туршада хүдэлhэнэй hүүлээр задалагдажа, детальнуудынь керосин соо угаагдаха, шалгагдаха ба hайнаар тоhодогдохо зэргэтэй. Ноохо хайшалалгын хүдэлмэриин дүүргэгдэхэдэ хайшалалгын агрегат задалагдажа, шорой тооhонhоо сэбэрлэгдэхэ ёhотой. Жэбэржэ боломоор бүхы частьнуудтань техническэ вазелин түрхихэ, нүүдэл электро-проводанууд, рубильнигууд ба точильна аппарат амяар амяараа хайрсагууд дотор хэгдэхэ байна. Хайшалалгын агрегадай бүхы частьнууд хуурай байрада хадагалагдаха ёhотой.

Б. Византийский, инженер.

Библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

Улан-Удэ городой библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй кустовой зүблөөн hаяхан болобо. Тэндэ городой ниитын, профсоюзуудай, парткабинедүүдэй болон hургуулинуудай библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаа.

Тус зүблөөн дээрэ ВКП(б)-гэй горкомой инструктор нүхэр Власов «Политическэ литературые дэлгэрүүлгэдэ библиотекын үүргэ», нүхэр Лоханина «Библиотекээр дамжуулан ниитэ-политическэ литературые дэлгэрүүлгэ эмхидхэхэ формонууд ба методүүд», нүхэр Пискалёва «Марксизм-ленинизмые шудалагшадта туhалха литературна шэнжэлэл» гэhэн элидхэлнүүдые хэhэн байна.

Элидхэлнүүдэй hүүлээр олониитын дунда ниитэ-политическэ литературые дэлгэрүүлхэ талаар дүй дүршэлөө андалдан абалга болобо. Эндэ ПВЗ-гэй дэргэдэхи профсоюзай библиотекэ даагша нүхэр Шамрина, мяха-консервын комбинадай дэргэдэхи профсоюзай библиотекын библиотекарь нүхэр Мурзина, Ехэ-Куналейн хүдөөгэй библиотекын библиотекарь нүхэр Сластина, библиотекарьнүүд Баскакова, Карнокова, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ управлениин начальнигые орлогшо нүхэр Стужин ба бусад үгэ хэлээ.

Энэ hара соо библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй кустовой зүблөөнүүд Кабанскда ба Мухаршэбэртэ болохо.

И. Матаганов.

БИБЛИОГРАФИ

„Газар дээгүүр сасарhан гэрэл"

Семен Бабаевский — ехэ ба түнгалаг бэлигтэй уранзохёолшо мүн. Тэрээнэй зохёолой геройнуудынь бидэндэ танил байна. Тэрээнэй хуби заяаниинь советскэ уншагша бүхэнэй сэдьхэл хүдэлгэнэ. Уранзохёолшодо эльгээhэн бэшэгүүд соогоо, романай герой Сергей Тутаринов хаана ажаhуудаг бэ, мүнөө ямар ажалтайб, Усть-Невинскэ станица хаана байнаб гэжэ «Алтан Одоной кавалер» гэжэ түрүүшынь романай хэблэгдэн гараhанай hүүлээр уншагшадай hонирхон асуудагынь дэмы бэшэ юм.

Усть-Невинскэ хадаа колхозно Кубань мүн. Сергей Тутаринов — ехэ юумэ мэдэдэг, бодото большевик ба шэнэ юумые мэдэрэн абадаг угаа үнэтэ шанараар нэбтэрhэн хүн. Тэрэ хадаа коммунизм байгуулгын хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа үгэдэг, үнэн сэхэ, эршэ зоригтой хүн, колхозно таряашадай бодото ударидагшань мүн. Районой гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Сергей Тутаринов ба партиин райкомой секретарь Николай Кондратьевые тойрон колхозуудай түрүү хүнүүд эмхидэнэ. Тэдэнэр коммунизмын түлөө, ургажа ба бэхижэжэ байгаа юумэнэй түлөө, хуушан сагай үмхи үжэнги үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү тэмсэнэд. Эдэ хүнүүдэй хүсөөр гидроэлектростанци баригдаа. «Алтан Одоной кавалер» гэжэ роман хадаа шэнээр баригдаhан электростанциие ашаглалгада үгэлгөөр дүүрэнэ.

«Газар дээгүүр сасарhан гэрэл» гэжэ роман соо бидэнэр «Алтан Одоной кавалер» романай геройнуудтай дахин уулзанабди, тэдээнэй дүй дүршэл дээрэ уншагшад нилээд юумэ мэдэжэ абаhан ба тэдээндэ дуратай болоhон байна. Электростанциие ашаглалгада оруулhанhаа хойшо үни болоогүй, гэбэшье, Кубаниин станицануудта ехэхэн хубилалтанууд хэгдээ. Бабаевский хадаа шэнэ зорилгонуудые шиидхэжэ байhан хүнүүдэй хүсэлэлгэнүүдые харуулна. Станицын колхозникууд поли хамгаалха модо тариха, садуудые ургуулха, уhа сөөрэмүүдые тогтоохо, үйлэдбэреэ электрификацилха, харгы замуудые бариха, станицануудые болбосон болгохо, водопровод байгуулха, мичуринецуудай Байшан, электригүүд ба механизаторнуудай Байшан, агротехникын Байшан бариха зэргээр байгаалиие шэнэдхэн хубилгахын түлөө тэмсэнэ. Энэнь туйлай ехэ түсэб мүн. Гэбэшье, романай геройнууд Сергей Тутаринов, райкомой секретарь Кондратьев ба тэдээнэй ударидадаг колхозникууд өөhэдынгөө хүсэ шадалда этигэнэ, энэ түсэбэй зүб байhанда этигэнэ.

Районой гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Сергей Тутаринов энэ шэнэ зорилгонуудай үүсхэлшэнь болоно. Тэрэ хадаа тус түсэбые «хүсэл бодол гэжэ тоолоно, гэбэшье энэ хүсэл бодолдонь дали ургаад байна». Районой колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй суглаан дээрэ элидхэл хэхэ зуураа, тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

«...Манай түрэл коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро Кубаньда шэнэ хүнүүд ургаа, тэдэнэр өөhэдынгөө станицануудые болбосон ба гоё hайхан болгохо гэжэ эрмэлзэнэ. Түрүүшээр улицануудаа, талмайнуудаа ба гэрнүүдээ гэрэлтэй болгоо. Энэнь бага гээшэ!...»

Водопровод тухай, агротехникын ба электрофикациин байшангууд тухайда Тутаринов хөөрэнэ... Тэрээнэй үгэнүүдыень колхозникууд ехэтэ hонирхон шагнана.

Нүхэр Сталинтай уулзаhан тухайдаа Социалистическэ Ажалай Герой Андрей Васильевич Кнышевой хөөрэhэн рассказ — гайхалтай hайхан хуудаhан тус роман соонь бии.

«Алтан Одые» манай гарта баяртайгаар барюулhанай hүүлээр, бултадаа нэгэ хүн шэнгеэр Геройнууд болоод байхадамнай, Иосиф Виссарионович хөөрэлдэхэеэ бидэниие уриба. Бидэнэй дунда залуу Геройнуудшье бии байгаа, гэбэшье Иосиф Виссарионович бидэ үбгэдтэ дүтэлөөд hууба. Тиигээд ажабайдал тухай, үнгэрhэн саг ба ерээдүй саг тухай, коммунизм тухай хөөрэлдэбэбди. Иосиф Виссарионович үгэ хэлэхэ зуураа, бидэниие оролдоhоноймнай түлөө бултыемнай магтаба, өөрынгөө ажалаар колхозууд дотороо алдаршаhан хүнүүд, таанар бултаараа коммунизмын эгээн түрүү үүсхэлшэд гээшэт гэбэ.

«Газар дээгүүр сасарhан гэрэл» гэhэн роман «коммунизм үүсхэгшэдтэ» зорюулагдана. Коммунизм хадаа хүсэл бодол тэды бэшэ, харин практическа хэрэг болоод байна. Колхозникууд тэрээнэй эхиие хаража захалаа. Энэ коммунистическэ шэнэ юумэнэй эхиниинь электрификаци ба водопроводhоо, Кубаниин талада шэнээр тариглаhан садууд ба мододhоо харагдана.

Колхозой түрүүлэгшэ Рагулин район соогоо түрүүлэн молотилкада электрическэ шэжэм татаа. Энэнь гансахан эхилэлгэ мүн, гэбэшье угаа ехэ ба баян перспективэтэй эхилэлтэ байна — зарим сагай үнгэрхэдэ, электричество колхозно үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрэн орохо байна.

Коммунистическэ ажабайдал байгуулхабди, шэнэ гоё гартэ орохобди гэжэ колхозникууд этигэнэ. Байгаалиие шэнэдхэн хубилгаха ба станицануудые шэнээр бариха тухай Тутариновай үгэ соносоод байхадаа, колхозникууд гайхаагүй. Юуб гэхэдэ, энэ зорилгые тэдэнэр дүүргэжэ шадаха байна. Колхозникууд хадаа гайхамшагта түсэбөө хайшан гээ hаа түргэнөөр ба хүнгэнөөр бэелүүлхэб гэhэн асуудал hонирхоно.

Семен Бабаевский түрүү хүнүүдые роман соогоо тон уран ба зүбөөр харуулна. Сергей Тутариновай ажабайдалые ажаглан хараха, тэрээнэй амжалтаар баярлаха, тэрэнэй хэhэн алдуу эндүүнүүдые өөртэйнь хамта мэдэрхыень уншагшадые баалана. Жэшээлхэдэ, «гэрнүүдтэ электрическэ гэрэл бии болгохо» ябадалда hамааржа, Тутаринов колхозникуудай үйлэдбэридэ электроэнерги ашаглалгые эмхидхээгүй байба. Энэ алдуунь тэрэнэй түргэн зантай ба залуу байhанhаа болоо. Партиин райкомой секретарь — ушар мэдэхэ ба холо бодолтой большевик Кондратьев Тутариновай алдууе заажа, заhана.

Семен Бабаевский хадаа партиин райкомой секретариин зүб образ зохёон, тэрээниие уншагшадай урда дүүрэнээр харуулжа шадаа. Кондратьев үнэн сэхэ, сэсэн ба дүй дүршэлтэй партийна хүдэлмэрилэгшэ мүн. Кондратьев хадаа хүнүүдые харамсаараа сэгнэлтэ үгэдэггүй. Нэгэ колхозой парторганизацида парторгые hунгаха хэрэгтэй байба. Кондратьев энэ тушаалда дэбжүүлхэ кандидат —агроном Татьяна Нецветоватай танилсана. Ондоо колхозой түрүүлэгшэ коммунист Головачевой политическэ талаараа гээгдэжэ байhаниие харахадаа, тэрэниие hургуулида эльгээнэ. Лесовод Кнышевтой Кондратьевай уулзаhыень автор ехэ hайнаар харуулаа. Партиин райкомой секретарь өөрынгөө хөөрэлдөөгөөр энэ хүндэ шэнэ хүсэ оруулна. Ажабайдал хадаа арад зондо алба хэхэ ябадал мүн гэжэ Кондратьев тоолоно. Арад зон энээниие мэдэржэ, энэ сэсэн ба зоригтой большевигтэ дура инаглалаар харюусана.

«Газар дээгүүр сасарhан гэрэл» гэжэ роман соогоо Семен Бабаевский хадаа коммунизм байгуулха хэрэгтэ hаад хэгшэдые мүн лэ харуулна. Энэнь «Красный кавалерист» колхозой түрүүлэгшэ Игнат Савельевич Хворостянкин, районой гүйсэдкомой түрүүлэгшэ байhан Федор Лукич Хохлаков гэгшэд болоно. Хворостянкин — ниитэ зонhоо таhарhан, ехэ зантай, бюрократ хүн. Тэрээниие хүнүүдэй үниие хүндэлхэеэ болёошье hаань, ударидагшаар мэдэрэгдэhэн хүнби гэжэ өөрыгөө тоолоно. Автор тэрээниие балшыса элирүүлээ. Федор Лукич Хохлаков хоб зөөдэг, «гомодоhон» хүн байшоо.

Хворостянкин, Хохлаков гэхэ мэтын хүнүүд Кубаниин түрүүшүүлэй үүсхэлнүүдтэ хэды эсэргүүсэбэшье, илалта түргэлдэрөөр урагшаа дабшаха хэрэгтэнь hаад ушаруулжа шадахагүй байгаа. Ажабайдал нэгэ газартаа байжа байдаггүй, нэгэ үдэр нүгөө үдэртэеэ адли байдаггүй юм гэжэ Семен Бабаевский зүбөөр ба үнэншэмөөр харуулна. Хүнүүд коммунизмын идеянүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлнэ. Эдэнэр «шэнэ гэр» байгуулна, тэрээн соогоо орожо hуухабди гэжэ этигэнэ.

Роман соо бэшэгдэhэн нюурнуудай олонхинь тодо hайнаар, бэлиг шадабаритайгаар харуулагдаа. Колхозно деревниие hайнаар, алишье талаарнь автораи мэдэдэг байhаниинь харагдана.

Автор болбол Кондратьевай hамган Наталья Павловнагай hонирхолтой образые харуулаа. Тэрэнь үбгэнэйнгөө анхаралгай, үнэн хани нүхэр байна. Тутариновай hамган Иринатэй хөөрэлдэхэдөө, Наталья Павловна тэрэ залуу эхэнэртэ зүбшэл үгэнэ. hайн hайхан сэдьхэлhээ хөөрэнэ, гүнзэгыгөөр бодожо үзэhэн ба мэдэhэн юумэн тухайгаа хэлэнэ, — тиимэhээ тэрээнэй зүбшэлнүүдынь сэсэн мэргэн ба бодото социалистическэ ёhо заншалаар нэбтэрэнхэй байна.

Энэ ном партийна хүдэлмэрилэгшэдэй, колхозно деревниин түрүү хүнүүдэй практическа ехэ хэрэгүүдтэ туhалха байhаниинь лабтай.

П. Мануйлов.

Манай театрнууд үнгэрөөшэ сезон соо

(Театр харагшын тэмдэглэл)

Идеологическа асуудалнуудаар ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоолнууд болбол советскэ театрын саашадаа хүгжэхэ замые тодорхойлон харуулжа үгэһэн байна. Манай театрнуудай коллективүүд парти ба арадай зүгһөө тэдэнэй урда табиһан эрилтэнүүдэй бүхы удхашанарые гүнзэгыгөөр ойлгоһон байха юм.

Илангаяа театрын репертуарна асуудал онсо шухала удхатай болоһон байгаа. Юуб гэхэдэ, репертуар гэшэ театрын бүхы сезонойнь творческо ажал хүдэлмэриин программа мүн болоно. Тиимэдэ репертуар хадаа театрын коллективэй творческо эрилтэнүүд болон артистнарай саашанхи ургалтын эрилтэнүүдтэ дүүрэн харюусаха ёһотой байхаһаа гадна, нэн түрүүндэ арад зоной хүсэл эрилтэнүүдые эрхим һайнаар хангаха ёһотой. Манай арад хадаа советскэ түрүү хүнүүдые, тэдэнэй ажабайдалые, сталинска үеын агууехэ һүр жабхаланиие уранһайханай толотомо образуудаар харуулһан эрхим зүжэгүүдые өөрынгөө театрһаа хүлеэжэ байдаг гээшэ.

Манай Бурят-Монголой республикын театрнуудай үнгэрһэн 1949—50 оной сезониие абаад үзэбэл, Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театр хэдэ хэдэн шэнэ премьерэнүүдые ажалшадта харуулаа. Тэдэниие тоолобол: Бизегэй «Кармен», Пуччиниин «Тоска», гэһэн классическа оперонууд. Оффенбахын «Перикола», Штраусай «Цыганска барон» гэһэн опереттэнүүд, Ряузовай «Мэдэгмаша» гэжэ шэнэ оперо ба бусад болоно. Гадна, Делибегэй «Коппелия», Леонковалло ба Штраусай «Паяцууд ба Штрауснана» гэжэ балетнэ зүжэгүүдые харуулһан байха юм.

Тус театр хадаа Антон Рубинштейнэй «Демон» гэжэ оперын премьерээр мүнөө жэлэйнгээ театральна сезон дүүргэв. Сталинска шангай лауреат, СССР-эй арадай артист Г. Ц. Цыдынжаповай табиһан, Советскэ Бурят-Монголой байдал харуулһан Ряузовай «Мэдэгмаша» (Либреттэнь поэт Ц. Галсановай) гэжэ оперо, мүн Бизегэй «Кармен» ба А. Рубинштейнэй «Демон» гэжэ оперонууд энэ театрын ехэхэн амжалтанууд мүн болоно.

Демонэй роль наадаһан гурбан артистнарһаа (Кириченко, Королев, Марков) артист В. Королев хадаа тус образые үлэмжэ һайнаар харуулжа шадаһан байха юм.

Хоёрдохи акт соо, Кавказай шэлэ, арьялаа хабшал, уулын уйтан зүргэ, хуушанай хара часовня гэхэ мэтэнүүдые уранзурааша эрхим һайнаар зураһан байна.

Дүрбэдэхи акт соо харуулагдаһан сэдьхэл доһолгомо инаг дуранай сценэ тус зүжэгэй драматическа хүгжэлтын орьёл оройнь болобо. Илангаяа «Лали дуугай һүнн» гэһэн ари ба уйлхартай ирагуу ариозо Тамарын романтическа хүсэлые, доһолжо байгаа зүрхэ сэдьхэлыень гайхамшаг тодоор харуулна.

Ород драмын театрын репертуар соо советскэ пьесэнүүд ехэхэн һуури эзэлһэн байна. Илангаяа М. Горькиин «Зыковтэн», ахадүү Турнуудай «Переулогтахи особняк», А. Островскиин «Шононууд ба хонид» гэһэн классическа ба советскэ зүжэгүүд харагшадта ехэхэнээр һайшаагдаһан байна.

Тиибэшье тус театр үнгэрэгшэ сезонойнгоо эхиндэ А. Григорьевой «Ород актерой басаган», Д. Ленскиин «Энгэй басаган, эрдэмтэй басаган» гэхэ мэтын удха багатай һэбхи зүжэгүүдые табилгаар һамаарһан юм.

1949—50 онуудай сезондо ород драмын театр А. Н. Островскиин «Бальзаминовай гэрлэлгэ» гэжэ олондо мэдэгдэһэн пьесэ харуулаа һэн. Зүгөөр, театрын главна режиссер А. Донатти болбол ородой агуу ехэ драматург А. Н. Островскиин гайхамшаг зохёолые советскэ партийна хүнэй нюдөөр уншажа, үнгэрһэн сагай байдалые толотомо сценическэ образнуудаар зүбөөр харуулха ёһотой байһан аад, харин тус пьесые хаһажа, хорообжо, юрын энеэдэтэй, хүнгэн һэбхи болгожорхиһон байна.

«Театральна искусство ба литература хоёрто ниитэ юумэн тон олон. Олонхи ушарнуудта театр болбол литературна зохёолнуудта нэмэлтэ оруулдаг байхаһаа гадна, тэрээнэй идеянүүдые үлэмжэ тодоор харуулан, арад олондо үлэмжэ ойлгосотой, үлэмжэ дүтэ болгодог, энээгээрээ тус зохёолые үлэмжэ һайнаар ойлгохо ябадалда туһалдаг байна».—гэжэ М. И. Калинин хэлэһэн байна.

Теэд, ород драмын театр М. И. Калининай энэ захяае ойлгоогүй байба. Дээрэ дурсагдагша зүжэг соогоо театр болбол хаанта Россидахи хуушанай байдал ба гурим заншалнуудые хүсэтэй шангаар элишэлэн харуулжа шадаагүй.

А. М. Горькиин «Зыковтэн» гэһэн пьесые табиһан ушар хадаа театрын ажал-ябуулгада ехэхэн удхатай событи боложо ороһон байна. Сезоной эсэстэ харуулһан А. Островскиин «Шононууд ба хонид» гэһэн зүжэг театрын мүн лэ ехэхэн амжалта болоно.

Ород драмын театр хадаа арад зондоо уранһайханай үндэр хэмжээтэ зүжэгүүдые харуулха дүүрэн арга боломжотой. БМАССР-эй габьяата артист П. Гофман мэтын бэлигтэй, тон ехэ дүй дүршэлтэй, образ бүхэниие тодоор харуулжа шададаг артистнууд театрын составта бии. Театрын залуушуул сооһоо артистка М. Лермо А. Островскиин «Шононууд ба хонид» гэжэ зүжэг соо Купавинагай роль, А. Горькиин «Зыковтэн» соо Павелай ролиие үнэн зүрхэнһөө наадажа, ехэхэн бэлигээ харуулжа шадаа. Мүн залуу артист В. Шитиков һайнаар наадана.

Манай театрнуудай коллектив хэдэ хэдэн һонирхолтой һайн зүжэгүүдые харуулаа. Гэбэшье, репертуарнууд соонь советскэ хүнүүдэй ажабайдал ба ажал хүдэлмэри харуулһан мүнөө үеын темэтэй зүжэгүүд үгы шахуу байһаниинь эгээн ехэ дутуу дунданuудай нэгэн болоно.

Шэнэ сезон соогоо манай театрнууд репертуар соогоо мүнөөнэй советскэ пьесэнүүдые олоор оруулха ёһотой. Мүнөө үеын драматургнуудай зохёолнууд дээрэ хүдэлмэрилхэдөө манай театрынхид өөһэдынгөө мэргэжэлые нарижуулха, искусстваяа баяжуулха байна. Тиигээд байхадань тэдэнэй зүжэгүүд советскэ арад зоной дунда үргэнөөр һайшаагдаха, тэдэниие ажалай баатаршалганuудта уряалха байна.

А. Плишкина.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Үүргэеэ дүүргэдэггүй зоотехник

Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомондо участково зоотехнигээр томилогдоһон нүхэр Воробьев өөрынгөө ажалда хайша хэрэгээр хандажа, сэхэ үүргэеэ дүүргэнэгүй. Нүхэр Воробьев ганса «Октябрь» колхоздоо шэбээлээд, ондоо тээгүүр ябадаггүй. Хэрбээ зарим колхозуудта ошоошье һаа, фермэнүүдтэ хүрэнгүй, правленидэнь ороод бусадаг.

1950 оной гараһанһаа хойшо нүхэр Воробьев малшадай дунда зоотехническэ заабаринууд тухай нэгэшье лекци, нэгэшье хөөрэлдөө үнгэргөөгүй.

Ц. Тогтохоев.

Хэзээ үгэдөө хүрэхэ Федоров бэ?

Энээнһээ урда «Союзпечатиин» Мухаршэбэрэй аймагай райорганизаторай һулаар хүдэлмэрилдэг тухай статья «Бурят-Монголой Үнэн» газетэдэ толилогдоо һэн. Теэд газетын сигналһаа тобшолол хэжэ, хүдэлмэреэ һайжаруулха хэмжээнүүдые нүхэр Федоров абаагүй, хуушан хэбээрээ хүдэлмэрилһэн заншаа.

Жэшээлхэдэ, Сутайн долоон жэлэй һургуули энэ жэлдэ «Огонек» гэжэ журналай 5 номер ба «Смена» гэжэ журналай хэдэн номер дутуу абаһан байха юм. Захигшадай гомодолдо нүхэр Федоров анхаралаа оройдоошье табидаггүй, ходоо үглөө мүнөө гэжэ найдуулаад һуудаг юм. Нүхэр Федоров газетэ тараалга ба тэдэниие захигшадтань хүргэлгые һайжаруулхаб гэжэ ВКП(б)-гэй айкомой бюро дээрэ найдуулһан байгаа.

Хэзээ үгэдөө хүрэхэ Федотов бэ?

В. Добромыслов.

Румынска деревни шэнэ замаар хүгжэжэ байна

Румынска деревни шэнэ зам дээрэ — зол жаргалта ба баян ажабайдалай зам дээрэ батаар гаранхай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Румыни дотор түрүүшын коллективнэ дүрбэн ажахы эмхидхэгдэһэн юм. Хэдэн һара үнгэрөөд байхада тиимэ ажахынуудай тоо 56 болоһон байгаа. Эдэ ажахынуудынь нютагай үгытэйшүүл ба дунда шадалтадаар байгуулагдаа.

Мүнөө, 1950 оной майн 1-нэй мэдээгээр, Румыни дотор коллективнэ 176 ажахынууд тэрэшэлэн газараа хамтадаа элдүүрилхэ 2650 үлүүтэй товариществонууд ба гүрэнэй 700 шахуу хүдөө ажахынууд бии байна.

Румынска правительство болбол хүдөө ажахые хүгжөөхэ ба тэрэниие социалистическэ үндэһэ һуури дээрэ шэнэдхэн байгуулха хэрэгтэ ехэ анхарал табина. Хүдөө нютагуудые механизацилга хадаа дээрэ хэлэгдэһэнэй эли тодо гэршэнь болоно. Мүнөө орон доторнь 4500 тракторнуудтай 118 машинно-тракторна станцинууд хүдэлмэрилнэ. Энэ хабартаа машинно-тракторна станцинуудынь газар хамтадаа элдүүрилхэ товариществонуудай полинууд дээрэхи хүдэлмэриин 75 процентые хэһэн байха юм.

Тэрэшэлэн румынска деревниин культурна шарайнь хубилжа байна. Радио, клуб, уншалгын байшан юрын үзэгдэл болонхой. Эрдэм болбосорол тээшэ румынска таряашадай эрмэлзэлгэнь тон ехэ.

Арадай засаг хадаа социализм байгуулха үргэн ехэ замые румынска деревнидэ нээжэ үгөө.

(ТАСС).

США-гэй компартиин национальна комитедэй заседани дээрэ

НЬЮ-ЙОРК, майн 28 (ТАСС). Майн 22—23-да компартиин национальна комитедэй заседани дээрэ, эб найрамдалай түлөө тэмсэл шангадхаха зорилгодо гол анхарал табигдаа гэжэ «Дейли Уоркер» газетэ мэдээсэнэ. Компартиин национальна комитедэй секретарь Гэс Холл элидхэл хэхэдээ, Холбоото Штадууд доторхи эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй темпые түргэдхэхэ ба далайсыень үргэдхэхэ шухала гэжэ онсолон тэмдэглэбэ.

Тэрэшэлэн США-дахи фашистска аашануудта эсэргүү тэмсэл, компартиин ударидагшадые хамгаалха ба компартиин генеральна секретарь Деннисые сүлөөлхын түлөө тэмсэл, антиамериканска ябуулга мүрдэхэ талаар түлөөлэгшэдэй палатын уршагта комиссиие усадхахын ба негритянска арадай эрхэ хамгаалха тэмсэл шангадхаха шухала тухай асуудал национальна комитедэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Гадаадын колонизаторнуудай газарые Индонезиин таряашад эзэлэн абана

ГААГА. (ТАСС). Индонезиин таряашад болбол Индонезиин Холбоото Штадуудай правительствээр гадаадын плантаторнуудта үгтэһэн 86 мянга үлүүтэй гектар газарые (Суматрын зүүн хубида) буляажа абаа гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ.

Германска демократическа республикын информациин ведомствын мэдээсэл

БЕРЛИН. (ТАСС). Берлинэй зүүн секторэй бүхы газетэнүүд Германска демократическа республикын информациин ведомствын мэдээсэл тунхаглаа. Тэрээн доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Үзэгдөө дуулдаагүй муухай шэнэ гэмтэ хэрэгые республикын органууд элирүүлбэ. Үнгэрэгшэ һүни американска самоледууд агаараар ниидэхэ зононуудые дабажа, Цвиккау, Бердау, Лихтентанне, Эйвеншток, Бернсдорф ба бусад районуудта туйлай олон тоото колорадска сохонуудые хаяһан байна.

Тэдэ хорото сохонуудые үгы хэхэ хүдэлмэриие бүхы организацинууд ябуулжа байна. Эндэхи хүн зон хадаа американецуудай энэ муухай aаша тушаа ехээр дураа гутана.

США Номгон далайн агрессивнэ блок эмхидхэхэ һанаатай

ШАНХАЙ, майн 27. (ТАСС). Зүүн-Урда Азиин ба Номгон далайн баруун хубиин оронуудай конференци майн 26-да Багиодо (Филиппины) нээгдээ. Тус конференцидэ Индиин, Австралиин, Пакистанай, Цейлоной, Индонезиин, Таиландын ба Филиппинын түлөөлэгшэд хабаадана. Багидо США-гэй түлөөлэгшэ үгы байбашье, конференциин бодото үүсхэлшэдынь американска зонхилхы нюурнууд болоно. Эдэнэр Азиин арадуудай улам ургажа ба бэхижэжэ байгаа национально-сүлөөлэлгын хүдэлөөнтэй тэмсэхын тула Азиин хархис правительствонуудай блок эмхидхэхэ гэжэ али болохоор оролдоно. Вашингтоной заабариин ёһоор, тус конференциие Филиппинын президент Кирино эмхидхээ.

Демократическа олониитэ хадаа Багиодохи конференциие Хойто-атлантическа союзда нэмэгдэхэ агрессивнэ шэнэ блок байгуулха һэдэлгэ мүн гэжэ тоолоно.

Үхибүүдээ худалдана

Бомбейһээ Телепресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Гейпурала (Индиин холбоото провинци) нэгэ эхэнэр түрэһэнһөө хойшо недели болоод байһан үхибүүгээ 5 рупеэр (5 түхэриг хүрэхэгүй мүнгөөр) худалдаба.

Тэрэ эхэнэр үхибүүнтэеэ хоюулаа үлэдэжэ үхэхэ болоходоо үхибүүгээ худалдаа гэжэ тэндэхи «Кросроудс» газетэ бэшэнэ.

ЭКЗАМЕНАЙ ҺҮЛЭЭР. Е. Кондратьевай фото.

Ногооруулагдаһан социалистическэ городок

Паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд социалистическэ городогоо өөһэдынгөө хүсөөр ногооруулба. Эндэ хамта дээрээ хэдэ мянган набшаһата модод һуулгагдаһан, мүн хүүгэдэй сквер, культура ба амаралтын парк заһабарилагдаһан, тэндэ сэсэгэй клумбанууд, газонууд бии болгогдоһон байна. Гадна культурын ордоной дэргэдэхи талмай сүм ногооруулагдаа. Мүнөө таригдаһан мододынь һалбаран сэсэглэжэ, хүдэлмэришэдэй городок гоё һайхан болобо.

Пионерлагерьнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар

Улан-Удын пионернүүдэй ордондо пионерскэ лагерьнуудта хүдэлмэрилхэ хүдэлмэрилэгшэдэй семинар үнгэргэгдэжэ байна.

Тэдэнэй үзэжэ байгаа 70 часай программа соо «Ленин ба Сталин пионернүүдые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ тухай», лагерьта хэгдэхэ политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри, лагериин үдэрэй журам, пионерскэ отрядай ба звеногой хүдэлмэри, лагерьта хэгдэхэ спортивна хүдэлмэри гэһэн темэнүүд оролсоно.

Семинарта хабаадагшад лекцинүүдые шагнахаһаа гадна, ургамалнууд ба хорхой сохонуудай гербаризаци хэхэ, спортивна наадануудые эмхидхэхэ, шэнэ дуу ба танцануудта һураха талаар практическа занятинуудые үнгэргэнэ.

Һонирхолтой выставкэ

Хизаар ороноо шэнжэлэлгын республиканска музейдэ ороһон хүн бүхэн «Эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө» гэһэн выставкые ехэ һонирхолтойгоор харана.

Энэ выставкэ «Советскэ арадай амгалан үеын зохёон байгуулалгын ажал», «Арадай демократиин оронууд социализмын зам дээрэ», «Эб найрамдалые хамгаалга—бүхы дэлхэйн арадуудай хэрэг», «Эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэгшэд» гэһэн таһагуудтай.

Выставкые харагшад сооһоо зариманиинь өөһэдынгөө блокнодууд соо һонирхоһон асуудалнуудаа ба эб найрамдалай түлөө эрэлхэгээр тэмсэгшэд тухай бэшэжэ абана.

Ф. Моренец.

Түрүү киномеханик

Иволгын аймагай кинофикациин таһагай түрүү киномеханик нүхэр Ф. Манзуров социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа, олониитые кино харуулгаар һайнаар хангаха, даалгабаряа саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэхэ уялга абаһан юм.

Теэд, энэ нүхэр моторист Китаевтайгаа хамта хэлэһэн үгэеэ амжалтатайгаар бэелүүлжэ, мүнөө хүсэд бэшэ мэдээгээр май һарынгаа даалгабари холо үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Л. Бондаренко.

СПОРТ

Футболоор РСФСР-эй түрүү һуурнин түлөө

РСФСР-эй түрүү һууриин түлөө футбольно матч майн 28-да БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ болоо. Эндэ Иркутскын «Авангард» ба Улан-Удын ПВЗ-гэй «Локомотив» обществонуудай команданууд уулзаба.

Манай городой команда энэ харюусалгатай матчда эмхигүй оһолоор наадаад, айлшадта шүүгдэшоо. Иркутскын «Авангард» 4:1 тоотойгоор энэ матчда илаба.

Харюусалгатай редактор Д. Д. ЛУБСАНОВ.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23 писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02308. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000